

Stane Peček

ŠUŠTARČEK, KROJAČEK IN MOKRONOŽCI

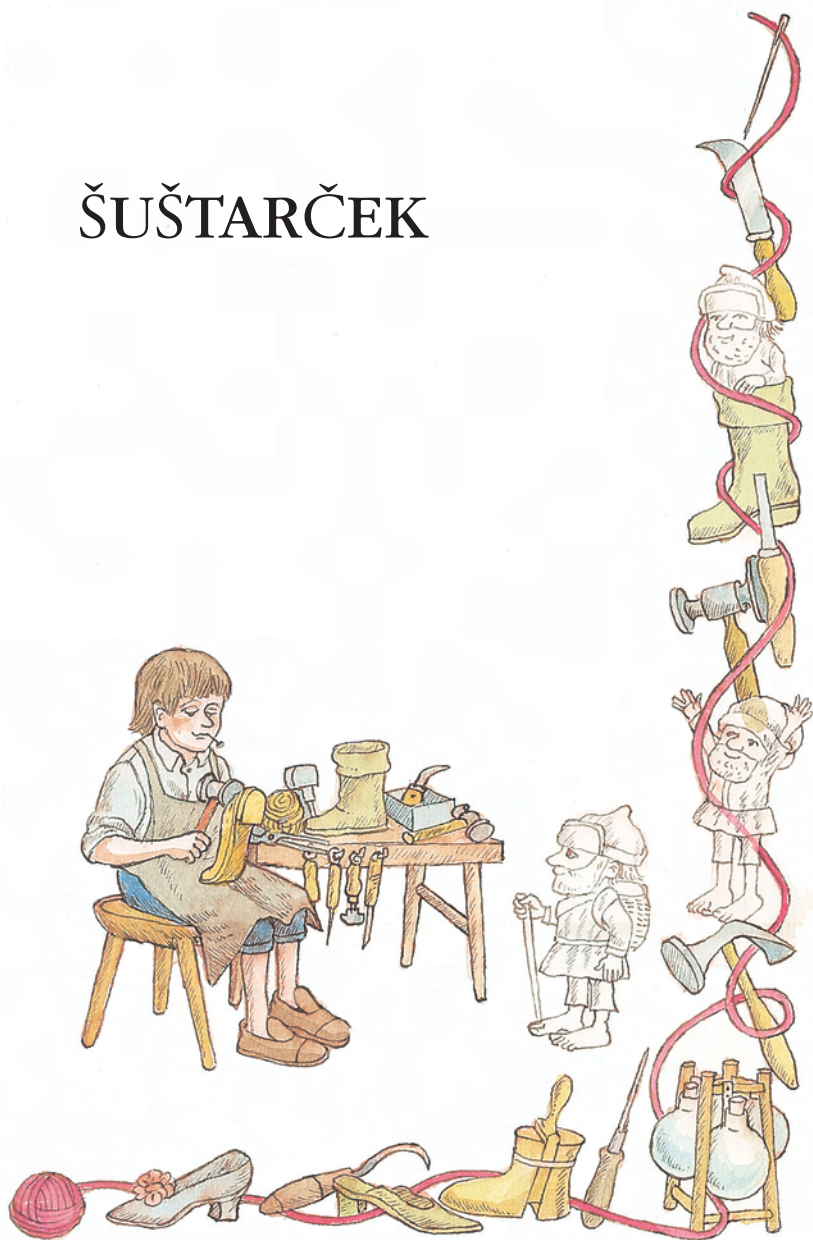

Narisala
Jelka Godec Schmidt

Mokronoški otročaji
se večkrat prerekajo
o tem, ali imajo
Mokronožci
bele ali rdeče brade.

Morda
na glavi pletene kape s cofi,
nemara pa
lepo zaobljene plešice.
Nekateri so prepričani, da imajo
škratje Mokronožci
na rokah posebne prste,
s katerimi urejajo svojo deželico.
Drugi vedo povedati, da so
takšni kot ljudje, le da so
veliko manjši, nevidni
in
devetkrat bolj pametni
in da imajo čarobno moč.
To pa!
Brez čarobne moči
bi težko pomagali,
ko se človeku zaplete!

ŠUŠTARČEK

Kdaj in od kod je priromal v njihov kraj, so ljudje pozabili. Kar tu je bil, kot v ljudski pesmici:

En šuštar je prišel
iz vnanjih dežel,
je dreto nasmolil
pa šivat' začel.

Takrat je bilo tako v navadi. Šuštar, se pravi čevljar, je prišel v vas in kar pri prvih durih vprašal za delo. Potem se je zadržal od hiše do hiše, dokler mu niso pri zadnji rekli: „Mojster, boglonaj za vse. Drugo leto, če bo zdravje služilo, se pa spet vidimo!”

Ker je tak potujoči mojster imel navadno kje tudi svojo domačo vas, v tej vasi svoj dom in v tem domu kakih pol ducata lačnih ust, je najprej tja odnesel zaslužek, kaj malega postoril okrog hiše, zagodrnjal, da nihče tako grdo ne ravna s čevlji kot ravno čevljarjevi otroci, in se spet podal s trebuhom za kruhom oziroma s kopiti za čevlji.

Z našim čevljarjem ni bilo drugače. Podplatal je iz doline v dolino, s hriba na hrib, od studenčka do studenčka, od teloha do maka in krizanteme, a nikamor se ni vračal, da bi odnesel svoj zaslužek. Že vrsto let tako.

Tokrat ga je poletno jutro dohitelo ob potočku, ki se je pred vasjo naenkrat naveličal vloge spremljevalca prašne poti in jo je raje sam ubral čez travnike.

“Ne zameri, siva gospa,” je potoček rekel cesti, “zate je že prav, da greš skozi vas, zame pa je bolj zdravo, če se naselju izognem. Včasih ljudje v naseljih pozabijo, da me potrebujejo zdravega. Vame zmečejo vse, kar jim je odveč. Takrat postane moje življenje grozno kalno in dolgo dolgo časa potem potrebujem, da se zbistrim.”

Ob slovesu je potoček ravno toliko postal, da si je prislužil ime Stajnik, čeprav malo tudi po zaslugi petih deklet, ki so tam obstale, ker se niso mogle domeniti, ali bi potoček prebredle, preskočile ali pa morda počakale, da bodo prišli fantje in naredili brv. Fantov ni bilo in deklice so postale žalostne, tako žalostne, da so razpletle kite in obraze skrile za lasmi. Ko so fantje le prišli, je bilo že prepozno. Deklice so medtem olesenele.

“Hvala za streho, žalostne vrbe,” se jim je to jutro zahvaljeval čevljar, slekel srajco in kar rezgetal, ko je z vodo izganjal preostanke noči iz telesa. Potem se je usedel na perilni kamen ter zalučal pogled proti vasi. Ujeli sta ga prvi hiši, ki sta pravkar presenečeno mežikali v zarjo, kot bi ta prišla najmanj tri ure prezgodaj.

“Kakopak,” se je zasmejal popotnik, “ko pa bosta petelina šele sedaj zapela!”

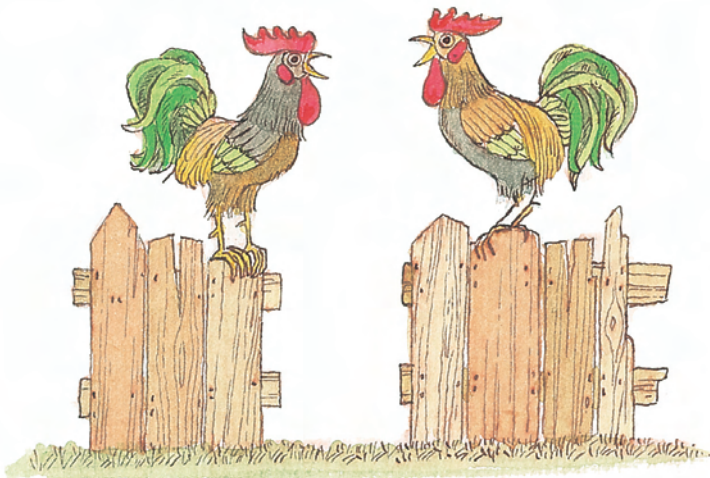
Napihnila sta se vsak na svojem plotu, eden na eni strani ceste, drugi na nasprotni in zakikirikala v isti sončni

pramen, tako da čevljar ni mogel uganiti, ali se je najprej oglasil levi ali desni pevec. Ampak tega nista vedela niti njuna gospodarja, ki sta istočasno v spodnjicah stopila vsak na svoj hišni na prag.

“Naš je bil prej!” sta hkrati sporočila drug drugemu čez cesto.

Besede so pohitele, vendar samo do pol poti. Tam so si hudomušno pomežiknile in se obrnile nazaj. Lastnika sploh nista opazila, da so se jima v ušesa vrnili lastni stavki. Nekaj časa sta še vztrajala v zmagoslavni drži, nakar sta se zasmejala. Levi je rekel, da bo danes gotovo lep dan. Desni mu je dal prav in dodal, da bo jutri njegov petelin zagotovo prvi zapel in zbudil sonce. Potem sta oba izginila v notranjost, petelina pa sta še enkrat zapela.

Čevljar se je zasmejäl in začel pozorno opazovati dimnika na obeh hišah. Zdelo se mu je, da je iz tistega na levi

hiši za trenutek prej prisukljaj dim, zato se je odpravil tja.

Bog daj zdravja, gospodar!
Po podstrešju se ozrite,
stare čevlje vkup znesite,
z užitkom večjim, ne tajim,
pa vam nove naredim!

“Dobrodošel, mojster. Že dve leti ni bilo nobenega tvoje sorte naokoli.”

“Bom pa sedaj bolj pohitel,” je odvrnil čevljar. “Če dovolite, bom delal kar v vaši kolnici, vam vsaj smole ne bom v hišo zanesel.”

“Če je tebi prav, je meni tudi,” je rekel gospodar in mu za začetek prinesel pet parov čevljev. Pri tem je mojstra pazljivo opazoval, kako se bo nakremžil. Prinešena obuvala so namreč le z imenom še spominjala na tisto, za kar so bila narejena.

“Skrajni čas, da sem se oglasil!” je živahno ugotovil mojster, ko si je ogledal pošvedrance in se takoj lotil dela.

“Hja, prav radoveden sem, koliko časa bo še dobre volje?” je gospodar pomenljivo pomežiknil ženi, kajti čevljarju je dal vso tisto obutev, ki jo je predlanski mojster samo od daleč pogledal in dejal, da tudi čevlji enkrat pridejo na konec svoje poti. Vendar so iz kolnice, ki jo je mojster en dva tri preuredil v delavnico, kar naprej prihajale viže. Nekatere je mojster žvižgal, druge pel, nekatere je spletal z besedami, drugim je odmerjal ritem s kladivom, vse pa so bile veselo nakodrane.

Vesela je bila tudi gospodinja, ko je mojster h kosilu prinesel njene popravljene šolence.

“Ne bojo ravno za ples, za vsak dan pa še,” je skromno menil mojster in zraven s pol očesa opazoval gospodarja, ki si je ravno takrat nalašč dal opravka z navijanjem žepne ure.

“Še dobro, da jih nisem vrgla v peč, kot je svetoval predlanski čevljar!” se je zagovorila gospodinja in zato malo zardela, ko jo je mož s pomenljivim kašljanjem ustavil. Njeno žlobudranje bi mu utegnilo hoditi narobe, ko se bosta z mojstrom na koncu pogajala za plačilo. Mojstra ne smeš nikoli preveč hvaliti, kajti takoj lahko pomisli, da je veliko več vreden. Rekel ni seveda nič, še manj pohvalil. Pohvalil je šele potem, v gostilni, ko čevljarja ni bilo zraven.

“Vam povem, sosedje, da takega mojstra še ni bilo v naši vasi! Vam povem, da zna iz starega novo narediti! Vam povem, da ima zlate roke!”

“Zakaj pa si mu potem odmeril prostor pod šupo?! Kot kakšnemu nebodigatreba!” je priskutno zarobil Zidarjev Tonč, ki je bil ljubosumen, ker se čevljar ni najprej oglasil v njegovi hiši.

“Sam je tako želel! Zakaj bi v hiši smrdelo po smoli, je rekel. Meni je bilo prav! Saj bi bilo vam tudi!”

Po hišah se je hitro razhodilo, kako zlate roke ima mojster. “Hja,” so modrovali vaščani, “če zna iz starih čevljev narediti nove, kako šele ume narediti zares nove, iz doma ustrojenega usnja?!”

Tako je mojster delal vse poletje in že kar pozno v jesen. Ljudje so bili zadovoljni, zato mu dela ni zmanjkalo. Ko se je razvedelo, da zna tudi kurja očesa odpraviti, pa sploh! Te njegove umetnosti je bil posebno vesel ženski svet. Dekleta že od Pepelkinih časov mislijo, da se le z majhnimi čevlji pride do princa, zato najraje obujejo take, ki jih komajda spravijo na noge. Prav, če jim dobro dene! Nerodno pa je, da kurja očesa najraje spregledajo v pretesnem čevlju. In ko spregledajo, ja, takrat pa ne dene več dobro!

Čevljarja se je že prve dni prijelo ime Šuštarček. Malo zato, ker je bil mlad in koščene postave, malo pa zato, ker je bil vedno dobre volje. In dobrovoljčka res ne gre klicati drugače, kot da k njegovemu imenu dodaš ‘ček’. Tako iz Boštjana nastane Boštjanček, iz Gašperja Gašperček, iz šuštarja šuštarček in Šuštarček. Že res, da bi mojstra lahko kdo vprašal tudi po imenu, saj ga je gotovo imel, ampak to zares ne bi bilo tako priročno. Kajti beseda Šuštarček je

povedala vse: da je človeku tako ime, da je čevljar in da ni niti prevelik niti predebel. Torej, zelo natančno. Natančnost pa je pri uporabi imen sila pomembna reč. Denimo, da bi mojster imel kakšno imenitniško ime, na primer Teodozij. Ljudje bi morali potem ves čas razlagati, da ne mislijo na njihovo gnado, plemenitega gospoda Teodozija, temveč na potujočega čevljarskega mojstra Teodozija in da jim niti na kraj ponižne pameti ne pade, da bi njihovo gnado na kakršenkoli način povezovali z dreto in mazali s čevljarsko smolo. Ravno zaradi takih peripetij, ki bi utegnile nastati, ni mojstra nihče vprašal po pravem imenu. Šuštarček ni nergal. Enkrat je sicer vaškega veljaka Volka vprašal, zakaj ga raje ne kličejo Čevljarček, če že dela in popravlja čevlje, vendar ga je Volk tako topoumno pogledal, da je ostalo kar pri Šuštarčku.

Zadnjo nedeljo v vinotoku, ki je še premogla toliko sonca, da so možje lahko pomoževali pod krčmarjevo lipo, so Šuštarčku postavili nekaj pomembnih vprašanj.

“Zima se bliža,” je začel ata Sova.

“Če se prav spomnim, ata Sova, sem vam dva para čevljev popravil in enega novega naredil,” se je vznemiril Šuštarček, ko je videl, da je ata Sova prav njemu namenil tisto o bližajoči se zimi.

Ata Sova se ni dal motiti.

“V tisti šupi, ki ji nekateri rečejo tudi kolnica, je sedaj že precej hladno.”

“Ni še sile. Ni še sile.”

“Pa bo kmalu. Pa bo kmalu!”

Šuštarček se je s pogledom sprehodil po obrazih. Spominjali so ga na čebulni venec, ki ga je gospodinja obe-sila pod strop v shrambi, kjer bo čakal na zimska kosila.

“Me podite?”

“Bog ne daj!” so vsi pohiteli. “Samo skrbi nas.”

Potem so nekaj časa vsak zase žvečili besede, ki se nika-
kor niso hotele prav postaviti.

“Torej mislim, kako naj rečem,” je nadaljeval ata Sova,
“saj ne boš zameril, Šuštarček, če rečem, da nimaš nikjer
svojega doma ...”

“Kakor se vzame,” je previdno potipal Šuštarček.

“Da nimaš svoje družine, mislim?”

“Svoje družine pa še nimam. Za to sem še dovolj
mlad.”

Možakarjem je vidno odleglo. V pomembnem loku so
dvignili kozarce in poplaknili kar je ostalo od zadrege.
Nato so s hrbtno stranjo dlani obrisali še tisto, kar je ostalo
na ustnicah. Ata Sova pa je nadaljeval:

“Pogovarjali smo se, da bi morda ostal pri nas? Dober
mojster si, mi pa tudi nismo slabi ljudje. Kaj bi hodil po
svetu in čevlje trgal!”

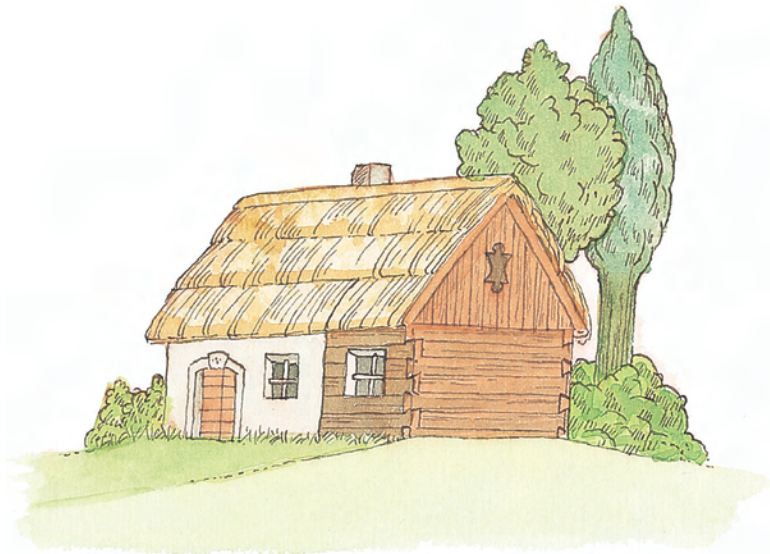
Slednje, o trganju čevljev, se je možakarjem zdelo tako
posrečeno, da so morali še enkrat poplakniti.

“Saj, saj,” je še vedno neodločno prikimaval Šuštarček.
“Kaj pa zima?”

“Ravno to! Zima je pred vrati! Kaj če bi vzel v najem
Krmajčkovo bajto? Ko boš imel denar, jo lahko tudi kupiš.
Pa se nič ne mudi. Počasi boš že. Kaj praviš?”

“Dogovorjeno!” je rekel Šuštarček in se še isti dan pre-
selil.

Krmajčkova bajta je stala tri lučaje od vasi. S hrbtnom
naslonjena na hrib je s tremi okenci mežikala v vaško gmaj-
no, z dvema pa se je na vso moč dobrikala Šuštarčku, ko
se ji je s šili in kopiti bližal iz vasi. Končno! si je nemara

misllila bajta, kajti že od takrat, ko je v njej izdihnil stari Krmajček, ni bilo nikogar blizu. Še otroci so se naveličali po njej brskati za skritimi zakladi in začeli verjeti starejšim, da je pokojnik zapustil temu svetu le dve kozi. Prav ljubki beli živalci z velikima vimenoma sta bili. Od prve travice do prvega snega sta se pasli na hribu za hišo, pozimi pa je Krmajček drobencljaj od kmeta do kmeta: “Mi boš ja dal malo krme!” Zaradi te krme se ga je tudi prijelo ime Krmajček.

Bajta je imela dva prostorčka. V manjšem si je novi stanovalec postlal ležišče, v večjem pa uredil delavnico. Najprej se je lotil zidanega ognjišča, ki je kar dvakrat kihnilo, preden se je spomnilo, da mora dim usmeriti skozi dimnik.

„Mi bo novi gospodar že oprostil, saj ve, da se že dolgo nisem ubadalo z ognjem.”

„Nič manj kot jaz,” je iz kota zanergala mevrta, „pa še vedno vem, kako se v mojem trebuhu mesi kruh!”

„Prask, prask, to bomo šele videli!”

Ognjišče je poredno zaprasketalo in pomežiknilo petrolejki, češ, ali ni malo preveč domišljava tale mevrta pod tabo!

„Lahko vama,” je zašepetala petrolejka, „dokler se sonce šopiri po sobi, še misliti ne morem!”

„Ne tarnaj, boš pa zvečer glavna!”

„Če le ne bo novi gospodar pozabil doliti petroleja!”

„Ampak, poglejte si no, kaj je novi stanovalec prinesel s seboj,” je ob steni skoraj užaljeno zaškripala klop, „stolček na treh nogah! Ježeštana, kakšna pohabljena moda!”

S klina na vratih se je zakrohotal oguljen klobuk: „Se vidi, da nisi nikoli prestopila hišnega praga! Jaz sem svet ogledoval z vrha gospodarjeve glave. Ej, kaj vse sem videl!”

„Tudi trinožen stolček?”

“Pa ne enega! To je čisto navaden čevljarski stolček, ki na vsakih tleh trdno stoji.”

“Tudi, če niso ravna?”

“Saj zato ima samo tri noge!”

“Hm, hm,” se je zamislila klop. “Ampak jaz sem vseeno boljša. Na mojem hrbtu lahko sedi pet ljudi hkrati.”

„To je pa res.”

„Kaj je pa sedaj postavil? Klobuk, samo da ne boš rekel, da je to pa čevljarska mizica!”

„Seveda bom rekel. Nizka je zato, da ima mojster vse pri roki, kadar dela. Na mizici ima kladivo, klešče, okrogle

in ploske rašpe, ravna in ukrivljena šila, velike in majhne šivanke, jeklene in lesene žebličke, dreto, smolo. Vse, kar rabi.”

“Sem kar vesela, da ima že vse zasedeno,” je s sklednika zašklepetala lončena skleda, “kajti, če bi mene postavil na to mizico, bi se počutila prav nesrečno. Je pa že lepše na mevtrgi, čeprav ni prava miza.”

“Seveda nisem prava miza. Je kdo rekel kaj takega? Jaz sem več kot prava miza! Skleda, kar zapomni si to. V meni zamesijo testo in ga pustijo, da lepo naraste, preden ga dajo v pekač ...”

“Hvala, ker si se me spomnila!” je zastokalo od nekod.

„Ja, za božjo voljo, kje pa si?”

„Pod mevtrgo!”

„Kaj pa delaš tam?”

„Čakam, na dobro dušo, da me bo pobrala.”

„Kako si pa prišel tja?”

„Tisti potepuški maček me je brcnil s police, ko je večerjo lovil.”

“Od takrat je pa že kar nekaj časa. Pekač, ni čudno, da smo vsi pozabili nate. Še dobro, da se nisi razbil na koščke, ko si padel.”

„Jej, jej, tudi to ste pozabili, da sem narejen iz najboljše gline!”

Šuštarček je ob steni postavil še preproste lesene police in nanje zložil čevljarska kopita, lepo po vrsti, od najmanjših do največjih.

Čez nekaj dni je že sprejel prvi obisk.

“Lepo, Šuštarček, lepo! Sedaj moraš dobiti še kakšno žensko, da ti bo gospodinjala v hiši in v srcu.”

“To se pa prijazno sliši,” je rekel Šuštarček in tudi mislil tako. Že večkrat jih je zalotil, misli, kako so sanjale o ženski. Precej žensk si je tudi že ogledal. Marsikatera mu je bila všeč. Kaj marsikatera, skoraj vse! Le da je nekatere takoj odmisлил, ker je vedel, da jedo za prebogato obloženo mizo. Veliko jih je bilo že oddanih, nekatere pa ... nekatere pa so čakale, da bi jim kaj rekel. Pa tega ne moreš kar reči! Za to morajo priti prave priložnosti. Toda, ko so priložnosti prišle, je bil vedno tako cagav, da so prav nemarno odtavale mimo.

Nekega zimskega večera pa se je zgodilo.

Burja je že opoldne ušla iz jarma in bezljala po pokrajini kot kakšna hudobna buša, ki je bila predolgo privezana. S svojim objestnim gobcem je hlastala po krošnjah dreves, da bi njihova telesa spravila na kolena. Uboge žalostne dekline na Stajniku je hotela prisiliti, da bi preskočile potok. Samotarskemu kozolcu na vrhu hriba pa je ušla pod klobuk in mu odnesla šop, čeprav ga je krčevito branil s svojimi lesenimi prsti. Šop je odložila na vaško pot in ga takoj, kot prava roparica, zasula s snegom. Potem je žvižgala po vasi in med hišami iskala, kaj bi lahko razdejala. Ljudje so v strahu čakali, ali jim bo prizanesla.

Medtem pa je bilo Šuštarčku prav prijetno toplo pri srcu ob misli, da lahko v svoji bajtici mirno šiva škorenjce za Bercetovega pobiča z Belega Griča. Ko je burja zajodlala pod okenci, ji je Šuštarček takoj odgovoril:

“Ej, burja! Ne tekmuje z menoj, narobe si uglašena! Jaz lepše jodlam!”

In tako ves večer. Bolj je bila burja jezna, bolj vesel je bil Šuštarček. Proti polnoči pa so se vrata v hiško s treskom odprla. Burja je najprej vzela luč, prevrnila čevljarsko mizi-

co in bi še čevljarja, če se ne bi s hrbtom uprl v zid.

“Nesramnica!” je tedaj zavpil Šuštarček. “Vsaj luč bi pustila, če si že prišla na obisk!” Burja pa je že s treskom zaprla vrata za seboj.

Šuštarček se je spustil na kolena in začel tipati za svečo. Naenkrat je začutil, da v sobi ni sam. Počasi je dvignil glavo in v čarobni svetlobi, ki se je z odprtega ognjišča poigravala s temo, zagledal žensko postavo. Lebdela je poleg vrat kot princeska iz pravljice in ga gledala z velikimi očmi.

“Podoba, če si živa, povej, kdo si!” je zajecjal Šuštarček.

Podoba ni takoj odgovorila in Šuštarček je bil prepričan, da se mu spet nekaj dozdeva. To se mu je zadnje čase večkrat dogajalo. Odložil je kladivo, recimo, na mizico in potem je kladivo kar samo odgugalo na polico med kopta. “Saj ne more biti res!” si je dejal Šuštarček, za kladivom pa se je vseeno moral stegniti do police. Ali pa je dokončane čevlje pripravil, da jih bo zjutraj še zloščil, zjutraj pa so se tako svetili, da je na njihovi gladki koži prav razločno lahko opazil svoj začudeni obraz. Ali pa je pristavil k ognju lonec s krompirjem. Ko se je spet spomnil nanj, bi moral krompir že zdavnaj zогleneti. Toda glej šmenta, lonec je bil pravočasno odstavljen! Ali pa je na tleh opazil mokre odtise bosih stopal, čeprav je za trdno vedel, da ga v tistem času ni obiskal noben bosopetež.

Ja, take in podobne reči so se mu dogajale. Pa si ni preveč belil glave s tem. Dokler se dogaja meni v prid, naj se kar! si je rekel in delal naprej. Toda ženska, ženska se je tokrat pojavila prvič. Izgledala je čisto prava in čisto živa. V trepetavih pramenih svetlobe z ognjišča še bolj kot živa.

“Krišpina sem”, je tedaj zašklepetalo od vrat.

Če je Krišpina, je vzvalovalo v Šuštarčku, potem jo pošilja sam sveti Krišpin, zavetnik čevljarjev. Medtem se mu je posrečilo najti svečo in jo prižgati. Previdno je stopical proti podobi, ki ga je še vedno gledala z velikimi očmi.

“Saj si res živa,” je rekel, ko se je z blazinicami prstov dotaknil njenega obraza. “Pa premražena tudi! In čevlje imaš tako gosposko uboge, da ti jih niti jaz ne bom mogel popraviti, čeprav pravijo, da znam iz starih narediti nove.”

Potem nista več dosti govorila. Šuštarček je skuhal lonec bezgovnega čaja, odstopil gostji svojo posteljo, sam pa se spravil počivat na klop.

Živemu človeku se vse pripeti, se mu je nasmihalo skozi glavo, preden ga je zametel spanec. Pa naj še kdo reče, da čudežev ni! Kaj pa ..? Ali ni pri vratih spet opazil odtisov bosih stopal? Toda kaj bi tuhtal! Naj bo, kakor je! Saj je vendar dobro!

Burja se do jutra ni naveličala in je razgrajala še ves naslednji dan. Jutro v koči pa se je prebudilo v: Kaj sedaj? Vprašanje se je usedlo na sredino sobe kot trmoglav otrok. Šuštarček ga je gledal s klopi, njegova gostja pa s postelje. Vprašanje se ni premaknilo nikamor. Niti k Šuštarčku niti h Krišpini. Nazadnje je bilo Šuštarčku dovolj.

“V takem vremenu že ne moreš naprej!” je rekel odločno. “Tudi v takih čevljih ne! V dveh dneh ti naredim nove, do takrat se bo pa že zvedrilo. Da ti ne bo dolgčas, se pa okrog ognjišča zavrti. Prav, Krišpina?”

“Zakaj pa Krišpina, če sem Kristina?”

“Sinoči se mi je tako slišalo.”

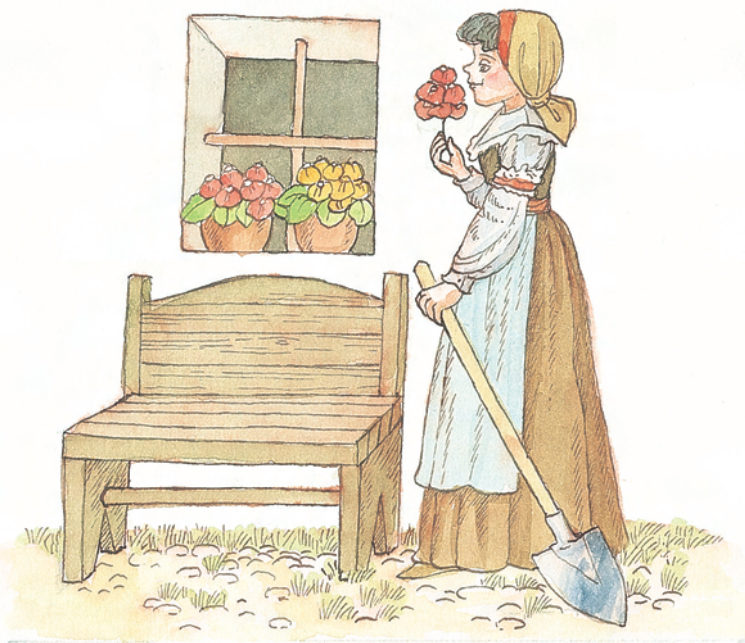
“Zato, ker so mi od mraza šklepetali zobje.”

“Pa bodi vseeno Krišpina,” je po premisleku rekel Šuštarček, “čeprav ne mislim več, da te je poslal naš zaveznik Krišpin. Premislil sem in se vprašal: Le zakaj bi te poslal? In to ravno meni, ki še veren nisem kaj preveč! Poleg tega bi mu gospod Bog gotovo zameril, če bi čevljarjem punce v bajte pošiljal. Mislim, da ima Krišpin čisto druge skrbi, sploh pa v teh dneh, ko se Miklavž odpravlja na pot. Kdo ve, koliko otrok si želi za darilo nove čevlje?! Po moje gara dan in noč, saj moram še jaz, pa sem čisto

navaden čevljarček! Kar Krišpina te bom klical, ker vem, da bo to svetniku godilo. Prav?”

“Če je tebi všeč, je meni tudi,” je rekla in se prvič nasmehnila.

Tako se je začelo in nadaljevalo. Tudi potem, ko je že imela nove čevlje in ko je burja že popolnoma omagala. In še potem, ko je prišla pomlad in spet pomlad. Ona je kuhala, pometala in prala. Za kočico je uredila vrtiček in na okencih vzgojila rože. Take z veliko drobnih cvetov. In Šuštarček je bil nadvse vesel, ko mu je povedala, da se rožice imenujejo čevljici.

“Sedaj oba delava čevljuje. Za tvoje še drete in klincev ni treba, le zalivati jih moraš.”

Krišpina se je prikupila tudi vaščanom, ker jim je na dom prinašala popravljena in nova obuvala. Pri plačilu so ji radi odrinili še kaj “za povrh”: deset krompirčkov, glavico zelja ali repe, pehar suhega sadja, zagozdo pravkar pečene kruha in tudi pri kolinah niso skoparili. Šuštarček pa je vlekel dreto, zabijal lesene in kovinske žebličke, in prepeval.

“Kako ti je pravzaprav ime?” ga je nekega dne vprašala Krišpina.

“Kličejo me Šuštarček.”

“Kako ti je pa zares ime?”

Takrat je Šuštarček postal žalosten. Odložil je delo in dolgo molčal. Krišpini je bilo žal vprašanja, toda nazaj ga ni mogla vzeti.

“Samo to mi je krušni oče vedel povedati, da me je našel, ko se je ponoči vračal domov. Ležal sem na križpotju ob starem pilu, zavit v cunjje. Ko je šel mimo, sem zajokal, drugače me ne bi opazil. Kak dan ali dva sem bil star.”

“O jej, kakšna sreča, da si zajokal!” je zazvonila Krišpina in se začela pripravljati, da bo v mevtрги zamesila kruh.

“Obdržala sta me. Njo sem klical Ama, njega pa Oki. To sta bili moji prvi besedi in nista dovolila, da bi ju kasneje spremenil. Drugih otrok nista imela, čeprav sta bila že stara. Imela sta me rada, joj, kako sta me imela rada!

Ama mi je pripovedovala pravljice, pela pesmice in me nahr-

nila do sitega tudi takrat, ko ni imela kaj dati v lonec. Oki pa je bil čevljar in me je naučil vsega, kar znam. Takoj, ko sem malo odrastel, me je začel jemati s seboj po svetu. Še danes se spomnim, kako sta se pogovarjala pred mojo prvo rajžo:

“Počakaj še eno leto, prenaporno bo zanj,” je nagovarjala Ama.

“Drugega mu ne morem dati kot svojega znanja,” je odgovarjal Oki. “Čimprej ga bo osvojil, bolje zanj.”

“Glej, da boš pazil nanj!”

“Le kako mi lahko kaj takega naročaš?” se je jezil Oki. “Saj ga imam vendar rad!”

“Nisem tako mislila! Mislila sem, da tak otrok potrebuje veliko mleka in da naj ti ne bo težko reči ...”

“Za otroka mi ni nič pretežko!”

“In da ga ne boš pozabil ponoči pokrivati! Taki fantje v živo sanjajo in takoj vse zbrcajo s sebe.”

“Tudi pokrival ga bom.”

Šuštarčka so zagugali spomini. Božali so ga po laseh, mu popravljali ovratnik, ga posadili na gugalnico, obrisali smrkav nos, pocukali za ušesa, natresli poln žep lešnikov, učili žvižgati in peti, naredili mlinček na potoku, požugali z resnim glasom, ga vzeli v naročje ...

“Kje sta pa sedaj?” je vprašala Krišpina čez čas.

“Na večnih poljanah. Že nekaj let. Kočo pa je zažgala strela, ko sem bil po svetu za kruhom. Tako žalostno je bilo videti ob vrnitvi, da sem šel kar mimo.”

Nekaj časa sta oba molčala. Šuštarček se je zagledal v svoje roke, ki so počivale na kolenih z navzgor odprtimi dlanmi, kot bi čakale. Morda na solzi, ki sta obstali v kotičkih oči.

“Tudi jaz sem šla mimo,” je sklonjena nad mevrگو tiho vzdihnila Krišpina. Šuštarček je vseeno slišal. Do sedaj je ni še nikoli vprašal po gnezdu, niti po poti, ki jo je pripeljala k njemu. Ker je ostala pri meni, si je mislil, ji je gotovo bolje, kot ji je bilo tam. Kjerkoli že.

“Če bi šla domov ... “

Obstala je in tudi Šuštarček je ostal tiho, saj ni hotel praskati po krasti. To mora storiti sama. Če misli, da jo že lahko odluči, naj jo, če ne, naj počaka. Sama to najbolje ve.

“Še kot otroka so me dali služiti h gosposki. Naredili so me za sobarico in ni mi bilo slabo. Hrane mi ni manjkalo in lepo sem bila oblečena. Tudi njihovega jezika sem se naučila. Potem so gospod opazili, da sem odrasla. Tistega dne je šla moja gospa k drugi gospe na pomenek. Komaj je kočija odpeljala, so gospod stopili v sobo, kjer sem likala perilo. Kar ponoreli so in me začeli objemati in poljubljaniti. Komaj sem se jim izvila. Zbežala sem v hlev, skočila med kravami v jasli in se pokrila s senom. Gospod so kmalu prisopli za meno. Zaprli so vrata in me začeli iskati. Ujeta sem bila kot miška v mišnici in bilo me je groza trenutka, ko me bodo odkrili. Prihajali so vedno bližje in vedno bolj razločno sem slišala njihove grozeče besede: ‚Dobil te bom! Dobil te bom!’

Takrat pa se je zgodilo nekaj nepričakovanega.

Najprej sem slišala krik, nato pa še top udarec ob tla. Gospodu je spodrsnilo na kravjeku, da so telebnili, sem pomislila. Da bi vsaj še nogo zlomili, potem bi lahko zbežala!

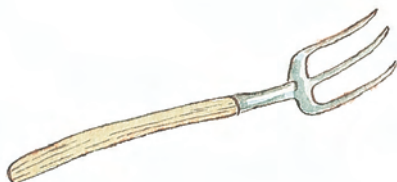
Previdno sem pokukala skozi seno in imela kaj videti. Gospod so res ležali na tleh in s privzdignjeno glavo pre-

strašeno opazovali, kaj se dogaja. Izgledalo je, kot da jih nekdo na silo tišči ob tla.

V Krišpinin obraz je planil smeh in se razlezel od ušes do ušes, kot bi ves čas od dogodka dirjal za njo in jo šele sedaj dohitel.

„Ne morem ti povedati, kako grozno in smešno je bilo. Vse obenem.”

„To, da je ležal v kravjaku?” je vprašal Šuštarček.

„Ja. Toda še bolj to, da je skozi vrata kar samo prikorakalo razno orodje in se zapodilo po hlevu za kravjaki. Grablje so grabile, metla je pometala, lopata in vile pa sta kravji gnoj nosili na gospoda. In to toliko časa, dokler niso bili gospod popolnoma obloženi. Ven je gledala le glava. Kako naj ti povem? Prava želva iz kravjakov in človeške glave.”

Sedaj se je smejal tudi Šuštarček. Kar poskakoval je na svojem čevljarskem stolčku, dokler se mu ni smeh zaletel v sapnik in ga je morala Krišpina pošteno tolči po hrbtu, da se je sprostil.

„In potem? Kaj je bilo potem?”

„Kar pozabila sem, da sem skrita v jasliah. Ne vem, ali me je krava z mavljem porinila ven ali je bilo kaj drugega, da sem skočila k vratom, jih odprla in zbežala v svojo

sobo. Tam sem se zaklenila in čakala, dokler se ni pod noč vrnila kočija z gospo. Gospe sem takoj vse povedala, razen tistega, da so bili gospod zakidani s kravjaki, saj mi tega ne bi verjela. Tega še sama nisem verjela. Mislila sem, da sem od samega strahu dobila privide in da se mi je prikazalo tisto, kar bi rada videla. Gospa pa mi tudi tistega, kar sem povedala, niso verjeli. Začeli so vpiti, da sem nesramnica, da sem gospoda nalašč zapeljevala, ker da bi rada, kaj vem kaj. Nato so me začeli lasati in brcati. Pritekli so še gospod in me vrgli na dvorišče. Od tu naprej so svoje opravili hlapci. Ni bilo duše, ki bi se zavzela zame, kaj šele, da bi me skrila. Da bi bilo še huje, se je ravno takrat začela noč pajdašiti z nevihto. Vendar nisem čutila strahu niti mraza, samo bežala sem in bežala. Ne vem, koliko časa, in

ne vem, kam. Samo stran, stran! Tudi domov ne. Doma ne bi razumeli. Doma bi rekli: Dobro službo si imela. Hrane ti ni manjkalo. Lepo si bila oblečena. Krov si imela nad glavo in posteljo postlano. Za to moraš tudi kaj potrpeti. Tako bi rekli doma.”

Sedaj se je tudi Krišpina zagledala v svoje navzgor obrnjene dlani, ki so obmirovale na kolenih, kot bi čakale. Morda na solzi, ki sta obstali v koticčkih oči.

„In potem te je burja puhnila v mojo kočo,” se je čez čas zasmejal Šuštarček in dnevu vrnil ritem. Roke so pobrale nedokončani čevelj, ga položile na kolena in zategnile s kneftro.* Desna roka je iz škatlice na mizici zgrabila za dober ščep lesenih klincev in jih stresla v usta, medtem je levica navajeno prijela ravno šilo in konico nastavila na podplat. Prosta desnica je tedaj zgrabila za kladivo in pok, pok, pok - desetkrat za deset lukenj. Nato je leva roka odložila šilo, pobirala klince, ki jih je jezik spretno porival iz ust med ustnici, in jih vtikala v luknje na podplatu. Vsak klinček je sproti dobil dva udarca po zadnjici. Prvi udarec je bil bolj previden, drugi pa popolnoma sproščen, da se je slišalo pik - pok, pik - pok.

„Vleci, vleci dreto,
tolci, tolci klin!”

se je delovnemu ritmu nagajivo pridružila Krišpina in se spet spoprijela s testom za kruh. Spretno ga je zgnetla v vesel hlebček, ga položila na pomokan prtiček in oboje odložila v slamnat pehar. Potem je testo pokrila in postavila bližje k ognjišču.

* Kneftra = jermen, ki med čevljarškim delom drži čevelj trdno na kolenih

„Če se testo prehladi, bo kruhek nizek in trd,” je zraven čebljala zato, da se pogovor ne bi ustavil.

Ustavil se ni, je pa zavil v popolnoma drugo smer, tako kot potok pred vasjo.

„Krišpina, spet nagajaš!”

„Da nagajam?”

„Kam si skrila dreto?”

„Še blizu tvoje mizice nisem bila!”

„Krišpina, vrni dreto!”

„Pred nosom jo imaš. Dva klobčiča.”

Šuštarček je na mizici pred seboj res zagledal dva klobčiča, čeprav bi takoj prisegel, da ju trenutek pred tem še ni bilo tam. Morda bi bilo prav, da se tudi o tem pomeniva, je pomislil. Že prej, ko je pripovedovala, kako so vile, lopata, metla in grablje gospoda same zazidale s kravjaki, je hotel usmeriti pogovor v to smer. Samo kako? Gotovo bi pomislila, da se mu je kaj premaknilo v glavi, če bi ji povedal kar naravnost.

„Nekaj bi ti rad povedal, toda prej obljubi, da se mi ne boš smejala.”

„To bo pa težko,” se je zakikotala Krišpina, „ko pa vedno tako smešne razdiraš.”

„Nič smešnega ne bo, bo pa neverjetno!”

„Potem ti bom verjela.”

Šuštarček je še nekaj časa pomišljal in s pogledom brskal po prostoru, kot bi iskal kak trden dokaz za tisto, kar je napovedal.

„Veš, včasih se mi dogajajo čudne reči, ki si jih ne znam razložiti. Tako kot tisto prej, z dreto, ali pa ...”

„Odtisi bosih stopal?” je pohitela Krišpina.

„Si jih tudi ti opazila?” se je oddahnilo Šuštarčku, čeprav

ni mogel skriti presenečenja.

„Že večkrat sem ti želela povedati, vendar sem se bala, da mi ne boš verjel. Ko sem razmišljala, kako sem se tiste strašne noči rešila v to hiško, si na marsikaj nisem znala odgovoriti. Spominjam se, da me je neurje ujelo v gmajni. Nekaj časa sem še hodila, na Stajniku, pri vrbah žalujkah, pa so mi pošle moči. Objela sem bližnjo vrbo, druge so se same sklonile k meni. V njihovem naročju sem pozabila na vse. Tuljenje burje se je pretočilo v melodije pomladnih piščali, mraz se je raznežil v kristalne barve in lakota se je napolnila z opojno toploto. Ne vem, kako dolgo je trajalo. Spomnim se spet, kako so mi neke nevidne roke gnetle odmrle ude, potem sem iz skodele, ki se je kar sama nagibala na moja usta, pila strašno grenko tekočino, in iz stekleničke, ki je sama silila v moj nos, sem vdihavala ostre vonjave. Občutila sem spet kri v žilah, v želodcu je začelo greti in um se mi je začel bistriti. Čez nekaj časa so me te nevidne roke vzdignile in porinile v tvojo kočó.“

“To so bili Mokronožci!” je prepričano vzkliknil Šuštarček.

“Kdo?”

“Mokronožci. Dobri škratje. Ama mi je velikokrat pravila o njih. So nevidni, le svojih korakov ne morejo skriti, saj puščajo za seboj odtise mokrih stopal. Ljudje so jih zato krstili za Mokronožce. Živijo v ločju ob neki reki, katere imena si nisem zapomnil. Nekoč je Okijev ded potoval po tistih krajih in ga je pičil modras. Strup je bil tako močan, da mu je noga takoj postala marogasta. Ljudje so mu poskušali na vse načine pomagati, maroge pa so se nezadržno širile proti srcu. Tedaj mu je neka nevidna roka porinila v pest majhno stekleničko z zeleno tekočino, istočasno pa mu je glas iz nevidnih ust prišepnil na uho, naj se hitro namaže. Storil je tako. Koža je že čez nekaj ur dobila pravo barvo, le tam, kjer je modras usekal, sta mu do konca življenja ostali dve modri piki.”

„Misliš, da bi bila lahko naša reka tista, katere imena si nisi zapomnil?“ je vprašala Krišpina.

“Morda? Nikoli nisem razmišljal o tem.”

Pri tem je ostalo. In kadar sta začutila prisotnost škra-
tov, sta jih ogovarjala, kakor bi ogovarjala ljudi, če bi bili po kakšnem čudežu nevidni. Vaščanom o tej skrivnosti nista govorila, kajti če so se škratje oglašali tudi pri njih, so tako in tako vedeli zanje, če pa se niso, jima tako in tako ne bi verjeli.

* * *

Nekega dne se je pred hiško ustavil konjenik. Ni razjaha-
hal, kar s konja je zavpil:

„Hej! Je kdo doma?“

Krišpini se je zdel glas neprijetno znan, četudi mu ni

vedela imena. Sama ni vedela, zakaj se je skrila v sobico.

Šuštarček, ki se je bil v tem času navadil, da je Krišpina sprejemala prišleke, je šele na tretji konjenikov klic opazil, da Krišpine ni. Zato je povabil sam:

„Kar naprej, pri nas so vrata vedno odprta!”

„Če razjaham in privežem žrebca za bajto, jo bo s teboj vred potegnil na gmajno”, se je zakrohotalo zunaj.

„Če je tako, pa raje pridem ven,” je v smehu vrnil Šuštarček. „Takega bahača pa res moram videti!”

“Ljudski glas pravi, da si vsaki nogi kos,” ga je že na pragu ustavil konjenikov glas.

“No ja, če ljudje tako pravijo, potem bo nekaj že res. Vsega pa ne gre nikoli verjeti.”

“Poslušaj dobro, kar ti bom povedal!” je konjenik po vojaško naravnal besede. “Moj gospodar ti naroča, da prideš še ta teden v grad!”

Šuštarčku se je nekaj neprijetnega polilo po razpoloženju. Kakor da bi slana potegnila s predpasnikom po vrtu. Previdno je vprašal:

“Zakaj pa me njihova gnada želijo videti v gradu?”

“Drugó soboto bo tam ples, na katerem bo mlada grofična spet izbirala ženina.”

“Vso srečo ji želim!” se je že skoraj oddahnil Šuštarček.

“Še prej pa ji boš naredil nove plesne čevljičke!”

“Za plesne čevljičke pa jaz ne bom pravi,” se je začel izmikati, ker je zaslutil težave. “Povej njihovi gnadi, da sem jaz čevljar za kmečke tace, ki niso tako zahtevne kot grajske nožice.”

“Ali si za tace ali za nožice, mene ne briga! Ponavljam, da se moraš do konca tedna pojaviti v gradu, če ne, bo bolj kot hudo!”

“Do konca tedna ne pridem, če bi že včeraj šel!” je bil že kar obupan Šuštarček.

“Moj gospodar je tudi na to mislil. Pošilja ti mošnjček s cekini. Kupi konja, da boš hitreje potoval in ti ne bo treba čevljarске krame nositi čez rame. Pa dobrega konja kupi, ker bo potem ostal v grajski konjušnici.”

Šuštarček je komaj ujel mošnjček, tako je bil presenečen. Tudi upirati se ni mogel več, kajti konj z jezdecem je že odpeketal.

“Kaj takega pa še ne!” je bil čisto zares jezen Šuštarček. Z nasršenjenim obrazom se je vrnil v kočo. Iz roke v roko je prekladal mošnjček, dokler ga ni zalučal na polico med kopita. Šele tedaj je opazil Krišpino, ki je stala pri okenču in jokala. Jokala je tiho, brez glasu, kot ranjena breza spomladi.

“Tako hudo pa spet ni!” je živahnil Šuštarček. “Navsezadnje graščakova hči res ne more v starih čevljih izbirati moža. Le to se mi zdi čudno, da so ravno mene našli, ko imajo na vsakem gradu imenitne čevljarje.”

“Nimajo jih več,” je zdaj glasno zahlipala Krišpina. “Vsi so že izginili v temi.”

“Da so izginili? Kako pa ti veš?”

“Na tem gradu sem služila. Povedala ti bom največjo grajsko skrivnost, čeprav vsi vedo zanjo. Graščakova hči nima navadnih nog. Na levi ima tri prste več, na desni pa dva. Zato hodi vedno le v posebnih copatih. Doslej ji še noben čevljar ni naredil čevljev, v katerih bi lahko hodila, kaj šele plesala. Veliko jih je poizkušalo in vsi so končali v temi.”

“Kako v temi?”

“Kar izginili so. Graščak jim je vedno obljubil veliko

nagrado, če bodo naredili prave čevlje, obenem pa jim je tudi zagrozil, če jim ne bo uspelo.”

Šuštarček in Krišpina sta obmolčala na klopi. Dolgo sta sedela. Šele ko je mrak pojedel sobo in je tudi v oken-
cih ugasnil spomin na dan, je Šuštarček krepko udaril po
pokrovu mevrge in odločno rekel, da tista grofična že ne
more imeti tako gomoljastih nog, da se jih ne bi dalo obuti
za ples.

Zjutraj se je Šuštaršek odpravil z denarci po konja. Po
vasi se je kmalu razvedelo, kakšno naročilo je prinesel graj-
ski sel, in vsi so se trudili, da bi Šuštarčku pomagali.

“Veš kaj,” je svetoval ata Sova, “jutri je v Škocjanu konj-

ski sejem. Oglasi se ob svitu, pa te zapeljem do tja. Sam bom malo radovednost napasel, ti boš pa konja izbral.”

Na sejmu mu izbiranje ni šlo ravno dobro od rok. Živ konj je čisto nekaj drugega kot ustrojena konjska koža. Kadar je kupoval usnje, ga je samo spustil med prste in je takoj vedel, kako se bo obnašalo na čevljarskem kopitu in potem na nogi. Konje pa je ogledoval, jih gladil, gledal v zobe, in se ni in ni mogel odločiti. Z enim prodajalcem sta že skoraj udarila v dlani, pa mu je roka kar sama obstala. Najprej je pomislil, da je roko zgrabil krč. Čez hipec pa je začutil, da so jo zadržale neke nevidne roke.

“Lepo, fantje, da ste mi prišli pomagat!” je zamrmral mimo ustavljene roke in prodajalec ga je prav pisano pogledal.

“Kaj praviš?”

“Včasih se sam s sabo menim,” se je hitro znašel Šuštarček.

“A, tako? Kaj vse človek sreča na sejmu! Pa boš konja kupil ali ne?”

“Ne bom. Ima prekratke noge.”

“Hudiča? Prekratke noge? Da nimaš ti prekratke pame-ti!”

“Tudi lahko,” je potrdil Šuštarček. “Pa brez zamere!”

Odpravil se je naprej. Ustavil se je pri vsakem konju, malo počakal in že je dobil od nevidnih spremljevalcev znamenje, rahel sunek v bedro, naj gre naprej. Pri trinajstem konju je dobil drugačno znamenje.

“Ga prodajaš?” je vprašal prodajalca, ki se mu je že po legi klobuka videlo, da je s trebeljanskega hribovja. Možakarji iz teh krajev imajo klobuke vedno posajene na “aufbiks”, kar je vsem zgovorno znamenje, da so silno

korajžni in vedno pripravljene svoj prav braniti tudi kako drugače kot z besedo.

“Se morda ne vidi?”

“Jaz bi ga kupil.”

Prodajalec si je kupca zelo pozorno ogledal, še bolj kot Šuštarček konja. Trikrat je prestavil klobuk na glavi, preden je rekel:

“Le kaj bo tebi konj! Kmet nisi, to se vidi po tvojem obnašanju. Gosposki tudi nisi, ker imaš roke udelane.”

“Povej, koliko ga ceniš?”

“Manj, kot je vreden.”

“To pravi vsak prodajalec, potem pa žival zviije v prvi brazdi!”

“Pošten bom do tebe. Ta konj ni za plug in bič. Ta konj je za letenje. Poglej, kako visoke noge ima, kar vidiš hitrost v njih. Ni ga konja na tem sejmu, ki bi bil hitrejši od Bliska. Tudi dražjega ni.”

Šuštarček je zelo dobro vedel, da v mošnjičku, ki mu ga je poslal graščak, ni niti približno toliko denarja, kot bo za konja zahteval prodajalec. Vseeno je začel šteti. Tudi prodajalec je štel.

“Ko boš imel dvakrat toliko, se oglasi!”

Šuštarček je žalostno spravljaj mošnjiček v žep, toda... toda, glej šmenta! Žep je bil poln.

“Hvala, fantje!” je Šuštarček zamrmral nekam v stran.

“Kaj praviš?” se je zravnal Trebeljan in odločno popravil klobuk, saj se mu je zdelo, da nepotešeni kupec nekaj zabavlja. To pa nikakor ne gre, da bi zabavljal. Pri tako nasajenem klobuku že ne!

“Nič, nič. Včasih se sam s sabo posvetujem,” je pohitel Šuštarček in pomislil, da bi se prodajalec prav lahko pisal Grebenc, ko mu tako hitro zraste greben. “Konja bi pa vseeno rad kupil. Čisto sem pozabil, da imam v žepu še nekaj denarja.”

“Si pa precej zmeden patron, če pozabiš na denar v žepu, ali se pa norca briješ iz mene!”

“Kje pa! Mi še na misel ne pride. Kar preštejva.”

Bilo je natančno toliko, kolikor je zahteval prodajalec.

“Ne bi mislil, da si tako zvit!” mu je prodajalec na koncu iskreno priznal. “In kako ubogo si se držal!”

“Malo šale nikoli ne škodi!” je Šuštarček na široko raztegnil usta. “Veš, če bi ti po pravici povedal, mi tako in tako ne bi verjel.”

“To pa gotovo ne! Na sejmu ne smeš nikdar nikomur verjeti! Ti pa meni le verjemi, da je to najboljši konj. Sam sem ga vzgojil in ne bi ga prodal, če bi v tvojih očeh opazil samo kanček hudobije.”

Preden je Šuštarčku izročil uzdo, je konja še potrepljal po vratu, vzel njegovo glavo med dlani in ga poljubil na zgornjo ustnico. Potem se je nagnil k Šuštarčku in mu zašepetal v uho:

“Vsakokrat, ko ga boš hotel zajahati, mu najprej v uho zašepetaj DAR MAMI ET JAS.”

“Uf, to je pa tako učeno slišati!”

“Nikar ne pozabi in zase obdrži, da ti ga ne bo kdo speljal!” je še rekel prodajalec, popravil klobuk in se izgu-

bil v množici.

Šuštarčku je bilo kar malo hudo ob slovesu. Tega Trebeljana, ki bi se lahko pisal Grebenc, bo moral kdaj obiskati, je sklenil. Zelo dober človek mora biti, če je konja ob slovesu poljubil.

“Pa pojdiva, Blisk,” je rekel, prijel konja za grivo in se zavihtel ...

... naravnost sredi kroga sejmarjev, ki so se nekaj korakov stran pogajali za brejo kobilo.

“Kupuješ ali prodajaš?” se je med sejmarji sprožil smeh, ko so videli, da ima še cele kosti in da ga tudi konj pohlevno čaka.

“Kako bi rekel?” je Šuštarček komaj prišel do sape. “Meni gre predvsem za veselje!”

“Nam tudi! Lahko ta skok še enkrat ponoviš?”

“Danes ne več,” je odgovoril Šuštarček in se počasi sestavil. Korajžno je zakoračil proti Blisku. Ker je vedel, da ga vsi opazujejo, je konja, tako kot prejšnji lastnik, prijel za lica in ga poljubil na ustnico. Ljudem je bilo to tako všeč, da so zaploskali kot v gledališču.

“Ta ima pa res rad živali!”

“Morda se bo tudi jahati kdaj naučil!”

Medtem je Šuštarček na hitro zašepetal Blisku v uho učeni stavek, se spet prijel za grivo in se zavihtel na njegov hrbet. Nato je pomahal sejmarjem in zravnano odjezdil kot kakšen španski vitez, da so mu sejmarji še enkrat zaploskali. Resnici na ljubo naj povemo, da je bil v zravnano držo prisiljen, kajti pred njim in za njim so prostor zasedli njegovi nevidni prijateljski Mokronožci. Kar nekaj jih je moralo biti, saj je komaj prihajal do sape.

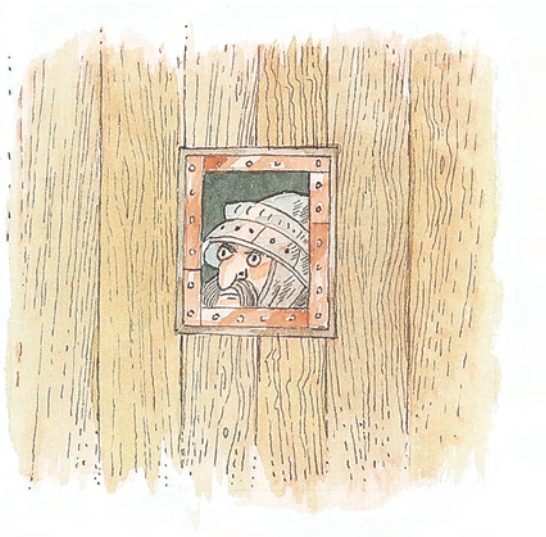

Doma se je zadržal le toliko, da je natovoril potrebno orodje in da je za slovo poljubil Krišpino. Kar tam, pred pričami in pred vsemi ljudmi jo je poljubil. Tega ni še nikoli storil, kajti iz pravega poljubljanja ne gre delati gledališča. Vaščani, ki so prinesli dobre želje za popotnico, so ob poljubu samo globoko vzdihnili, saj je pot, na katero se je njihov Šuštarček podajal, še njih spravljala v skrb, čeprav bi prav lahko rekli: Kaj nas pa to briga!

* * *

Do gradu je prijezdil naslednji dan, malo pred sončnim zatonom. Trikrat je močno udaril s tolkalom po grajskih vratih, da je zadonelo, kot bi vrag mrtve duše klical. Sonce na zahodu se je radovedno ozrlo in se še malo zadržalo na zadnjem gričku: morda bo še zabavno!

“Kaj bi rad?” je jezno vprašala glava, ki se je prerinila skozi lino na vratih. Glava je imela pod kljunastim nosom ogromne navzdol zasukane brke, kot jajce velike oči, namesto las pa železno čelado. Drugega se s konja ni dalo razločiti.

“Jaz nič,” je odgovoril Šuštarček.

“Zakaj pa potem razbijaš po vratih?” je vprašala glava.

“Tvoj gospodar bi rad govoril z mano.”

Glava v odprtini se je začela vrteti in si ogledovati pri-

šleka od kopit do glave. Konj še kar plemenito izgleda, je nemara ocenjevala, ostalo pa nič ne kaže na kakšno modro kri. Kje pa, saj jezdec še klobuka nima!

“Če želi naš grof govoriti s teboj, moraš biti pa zelo imenitna gnada! Da nisi kakšen baron ali vsaj baronček?” se je precej zabavljivo vrtela glava v vratih.

“Če bi bil baronček, potem bi imel ti že nekaj časa čisto drugačen nos!” je korajžno zabrusil Šuštarček.

“Hm, hm, že vem, kdo si, ko se takole peteliniš! Ampak za snubljenje si prišel prezgodaj. Grofičin ples bo šele v soboto. Kar za zid se vsedi in počakaj. Če si dovolj zaljubljen, ti še dolgčas ne bo!”

“Grem lahko tudi domov!” je bil Šuštarček že malo hud. “Ne vem pa, če bo tvoj gospodar zadovoljen, ko mu boš povedal, da si odgnal ubogega čevljarja.”

Glavo v odprtini so te besede neverjetno presunile. Najprej je močno udarila v zgornji rob odprtine, potem je udarila v levi in še v desni rob. Čelada je vsakokrat kovinsko zastokala. Ko pa je glava usekala v spodnji rob, ni zaječala čelada, ampak brada, in to tako boleče, da se je Blisk ustrašil in odskočil za korak. Glava je medtem izgini-la in Šuštarček je slišal, kako je na drugi strani vrat reklo: Naaasnfuuussss. Če ne bi vedel, da se je sesedel stražar, bi pomislil, da se je sesula oglarska kopa, ki je v sredini izgorela. Nekaj časa je bilo vse tiho. Naenkrat pa so se vrata odprla in Blisk z jezdecem na hrbtu je bil v trenutku obkrožen s sulicami. Šuštarček se ni prav nič počutil kot gost, ki ga pričakujejo na gradu.

“Kdo si, tujec, ki napadaš stražo na mojem gradu?!” je zagrmelo z balkona na drugi strani dvorišča.

“Če bi vedel, da ste tukaj tako neprijazni, ne bi nikoli prišel! Raje bi se skril v deveto deželo, kjer me ne bi nikoli našli.”

Gračak na balkonu je nekaj časa molčal in tuhtal. Počasi je začel dvigovati roko, dokler ni obstala v drži, ki je vabila in grozila obenem.

“Prebičati in nasoliti te dam kot polenovko, če po kakršnemkoli naključju nisi čevljar!”

“Sem.”

Tedaj je gračak tako krepko napolnil meh, da je Blisk kljub grozečim sulicam še za korak odskočil.

“Bedaki! Spustite ga! Takoj ga pripeljite k meni!”

Suličarska ogrlica se je takoj pretrgala in razgubila. Privrela je služinčad in se ponudila za spremstvo.

“Če smem prositi, vaša gnada, bi najprej poskrbeli za konja. Ves dan me je nosil.”

Grašćak je bil malce nejevoljen, vendar je hlapcem ukazal, naj Šuštarčka v vsem ubogajo.

“Dajte mu ovsa in sena,” je rekel Šuštarček.

In so mu dali.

“Skrtačite mu dlako.”

In so mu jo skrtačili.

“Peljite me tja, kjer se bom še sam lahko okopal.”

In so ga peljali.

“Dajte mi sveže perilo.”

In so mu dali.

“Sedaj pa me peljite k svojemu gospodarju.”

In so ga peljali.

Sedel je za pravljичno obloženo mizo. Zraven grofa sta sedeli, vsaka z ene strani, še njegova gospa in hči.

“Pa sem tukaj,” je rekel Šuštarček in se usedel nasproti grofovske družine.

“Kakšnih posebnih manir pa nimaš!” je bila nejevoljna gospa grofica. “Pri nas nihče ne sede brez povabila!”

“Kaj me niste za to klicali?” se je začudil Šuštarček. “Veste, lačen sem pa tudi!”

“Poslušaj, čevljar! Poklical sem te, ker bo moja hči v soboto na plesu izbirala ženina. Naredil ji boš čevlje, v katerih bo lahko plesala.”

“Že vašemu slu sem hotel razložiti, da nisem vaju delati za gosposke nogice. Še poslušati me ni maral!”

“Tudi jaz te ne bom poslušal! Ti pa mene le! Moja hči ima tako nenavadne noge, da tega ne sme nihče zvedeti. Ves čas hodi samo v posebnih copatih. Ker pa ženina ne more izbirati v copatih, ji boš ti naredil čevlje.”

“Pa bi res že rad videl te noge,” je iskreno dejal čevljar.

Hči je najprej pogledala očeta in ko ji je dal znamenje z levo obrvjo, je vstala od mize, malo privzdignila krilo in stopila iz copatov. Šuštarčku se je v dno duše zasmilila, kajti bilo je natančno tako, kot mu je pripovedovala

Krišpina: na eni nogi je imela dva prsta več, na drugi tri.

Šuštarček je pokleknil in si odvečne prste čisto od blizu ogledal. Pa menda ne?! Resda takih še svoj živ dan ni videl niti slišal zanje, so pa vseeno bila le kurja očesa. Ker se

nikomur do sedaj ni dalo poklekniti, da bi si jih pobliže ogledal, so jih vsi imeli za odvečne prste. Hja, s kurjimi očesi pa je Šuštarček znal. Se razume, z navadnimi, toda zakaj bi se teh bal! Malo, pravzaprav kar veliko je računal tudi na pomoč Mokronožcev, ki jih je ves čas čutil ob sebi. In ker so tu, gotovo niso samo zaradi radovednosti.

“Fantje, saj boste pomagali?” se je spozabil in kar glasno rekel v smer, kjer se mu je zdelo, da stojijo škrajte.

“O kakšnih fantih pa govoriš?!” je poskočil graščak.

“Vaša gnada naj mi ne zamerijo, jaz sam sebe tako globoko spoštujem, da se imam včasih kar v množini.”

Graščak ni vedel, ali čevljar norce brije ali kaj. Da bi se kdo imel množinsko, še ni nikoli slišal, če pa že, potem je to lahko samo kralj ali cesar, ne pa navaden čevljar.

“Imej se, kakor hočeš,” je naposled rekel graščak, “samo to glej, da boš naredil prave čevljičke, če ne ...!”

“Kaj pa, če ja?” se ni ustrašil Šuštarček. “Povejte, vaša gnada, kakšno bo plačilo za delo.”

“Kaj pa zahtevaš?”

Šuštarček sploh ni pomišljal:

“Za plačilo bi rad konja, na katerem sem prijezdil. Mimogrede naj vam povem, da sem plačal zanj dvakrat toliko, kot je bil težak vaš mošnjček.”

“Prav. Konj bo tvoj.”

“In želim še, da se oba, vi in grofica, opravičita moji bodoči ženi.”

“Dragi mož,” se je v pogovor z visokimi toni vmešala graščakinja, “mar ne vidiš, da te ima za norca?”

“Zelo resno mislim!” je odločno rekel Šuštarček. “Če ne obljubita, da se bosta moji bodoči ženi opravičila, se ne lotim nobenega dela!”

“Saj tvoje bodoče žene sploh ne pozna in se ji tudi opravičiti nimava za kaj!” je zasikala graščakinja in mislila, da se je tako rešila nemogoče čevljarjeve zahteve.

“Ko opravim delo, jo pripeljem na grad in vidva se bosta takoj spomnila, zakaj se ji morata opravičiti.”

“Jaz se nikdar nikomur ne opravičujem!”

“Potem pa zbogom!”

“Pozabljaš, revček, da si v mojih rokah!” je zagrmel graščak.

“Vi pa pozabljate, da vaša hči nima čevljev in da ne bo mogla izbrati moža.”

Graščaka je kar zvijalo od jeze. Zgrabil je kozarec in ga zalučal v steno, da se je razpršil v kristalni prah. Sedemnajstkrat je tako ponovil, preden se je še jeza malo razpršila.

“Prav, čevljar, prav! Vendar si zapomni, če ne narediš čevljev, v katerih bo moja hči lahko plesala, te bom lastnoročno zazidal v najglobbo luknjo na tem gradu!”

Jezno je zapustil jedilnico in med potjo v kristalni prah zalučal še tri kozarce.

Šuštarčku je služabnik pokazal, kje bo spal. Če bi ga ta potem na skrivaj opazoval, bi gotovo pomislil, da se mu je zmešalo. Čisto sam je sedel na robu postelje, govoril in mahal z rokami pa je tako kot župnik na žegnanju.

“Dragi moji, če me sedaj pustite na cedilu, je z mano konec. S Krišpino tudi. Saj znam odpravljati kurja očesa, ampak takih svet še ni videl! Z mojimi rožicami jim sploh ne bom kos. Joj, in še v tako kratkem času! Fantje, najlepše pesmi vam zažvižgam in zapojem, če me zjutraj pospremite na travnike in mi pomagajte nabrati pravih rastlin za mazilo.”

Odgovora ni dobil, kljub temu pa je pomirjen zaspal in se zjutraj še pred petelinjim petjem izmuznil iz gradu. Vedel je, da mora nekatere rastline nabrati, še preden bodo z njih spolzele solze noči.

“Kje je čevljar?!” je začel vpiti graščak takoj, ko se je sredi dopoldneva zbudil.

“Šel je na sprehod,” je vedel povedati eden od stražarjev pri glavnih vratih.

“Na sprehod? Bedak! Kdaj si pa že slišal, da hodijo čevljarji na sprehod! Pobrisal jo je!”

“To pa ne,” se je kot naročen oglasil Šuštarček in se močno prikupil stražarju, ki je že trepetal zaradi svoje ne-gotove usode. Kadar se je gospodar takole razjezil, ni nihče mogel uganiti, kaj bo prinesla njegova naslednja beseda. Tokrat se je zagledal v čevljarja, ki je stal med vrati z velikim naročjem raznoterih rastlin. Bile so trave, rože in koreninice. Njihova gnada so morali kar trikrat požreti slino, preden so spet obvladali svoj glas.

“Kaj ti bo to šavje?”

“Vaša gnada, vse to rabim za izdelavo plesnih čevljev.”

Koreninica jim tale
bo odločnost dala,
travica srebrna
jih bo omehčala,
rožica, prav tale,
jih za ples bo navdahnila,
in ta vejica češmina ...

“Nehaj, čevljar!” je zapovedal graščak. “Nehaj in se loti dela!”

“Takoj, vaša gnada. Vi kar pošljite grofično v sobo,

ki ste mi jo dodelili.”

Z grofično so prišle tudi njene spletične. Šuštarček jih je takoj odslovil, vendar ga niso hotele poslušati, saj jim je grofica naročila, da ne smejo grofične niti za trenutek izpustiti iz oči.

“Če se takoj ne poberete na hodnik,” jim je zagrozil Šuštarček, “vas vse začaram v kozel!” Obenem se je z rokami in telesom naježil proti njim, da je bil res podoben sejmiščnemu čarovniku, kadar od lahkovernežev izvablja denar.

Spletične so zastokale kot proso v stopi in zbežale na hodnik.

“Kam pa naj gremo?”

“Na sonce pojdite, da ne boste tako voščene!” jim je

svetoval Šuštarček in zaklenil vrata. "Grofična, ti mi pa pomagaj zakuriti v kaminu."

Takoj se je lotil dela. Suha polena, ki so bila vedno pripravljena ob kaminu, je zložil v majhno kopo in spodaj podtaknil nekaj smrekovih trsk, da bi hitro zagorelo.

„No, grofična, ne obiraj se preveč!”

Prepričan je bil, da je šla odložit kakšen kos svoje dragocene garderobe, ki bi jo lahko oviral pri delu, kajti gospodske obleke res niso bile krojene za delo.

“O, ho ho!” se je začudil, ko jo je uzrl zleknjeno med svilenimi blazinami na velikem kavču. “Se morda nisva dobro razumela?”

“Moje ročice niso ustvarjene za delo!” je razložila in bila tudi prepričana v to.

“O, ho ho!” se je spet začudil Šuštarček. “Potem pa tudi tvoje nogice ne morejo biti ustvarjene za ples.”

Grofična ni vedela, kaj bi rekla. Ni imela besed za tak pogovor. Če bi bil čevljar kak plemič, potem že. Vse skupaj bi razumela kot ne preveč duhovito šalo in bi mu že kaj primernega zabelila nazaj.

“Čevljar, si pozabil, kaj ti je obljubil oče?”

“Briga me!”

“Mojega očeta se ne bojiš?!” ni mogla verjeti grofična.

“Preveč drugih skrbi me tare, da bi še nanj mislil. Če te že zanima, draga grofična, me tale trenutek najbolj briga, kako bom tiste zlodeje populil s tvojih nog!”

„Populil?!” je prebledela grofična.

„Imaš kakšen boljši recept?”

„Se ti je zmešalo?! Ne pozabi, čevljar: na grad si poklican, da mi narediš čevljice, v katerih bom lahko plesala, ne pa da mi puliš prste!”

Kljub gospodovalnosti pa se je v grofičin glas zažrla neobvladljiva suša in ga drobila, da je prihajal na plano kot saje iz zanemarjenega dimnika, ki so se ga lotile dimnikarjeve jeklene ščetke.

Šuštarček jo je nekaj trenutkov molče opazoval, le toliko, da je s toplo mislijo pobožal Krišpino in hvaležno ugotovil, kako drugačna je. Potem je izbral najbolj ukazovalen glas, ki ga je premogel:

„Poslušaj, grofična! Časa imava premalo, da bi ga lahko zapravljala s čvekanjem! To lahko počneva tudi ob delu! Tu imaš kresilni kamen in kresilno gobo! Prej bo v kaminu zagorelo, prej bo lahko pripravljeno zdravilo!”

To je delovalo. Počasi je zdrsnila iz udobnosti in se spravila h kaminu. Šuštarček je takoj opazil, da tega ni še nikoli počela. Že to, kako je držala kresilo in kresilno gobo, je bilo tako zabavno, da je Šuštarčku ušel smeh, čeprav grofične nikakor ni želel zasmehovati. Toda zares zabavno je postalo šele v naslednjih trenutkih, ko sta kresilo in goba v grofičinih rokah najprej oživila, potem pa v lokih preletavala preko njene glave.

„To se res ne zgodi vsak dan!” se je v igrico vključil Šuštarček in se do solz zabaval ob očarljivo štorastem skakanju grofične, ki je predmeta na vsak način hotela ujeti. To jo je tako zaposlovalo, da sploh ni opazila, kako pri igri poleg čevljarjevih sodeluje še nekaj nevidnih rok in da jo imajo vse skupaj za navadnega Pepčka. Za nameček se je - joj, joj! - še spotaknila ob lastno nogo in prav nič gospoško telebnila po vsej svoji dolžini naravnost pred čevljarjeve noge. In - ho ho! - tik pred njenim nosom sta bila tudi kresilna goba in kresilni kamen.

„Pa ti je uspelo!” je veselo vzkliknil Šuštarček, da grofična res ni vedela, pri čem je. Najbolje bo, je pomislila, če pobere sebe in netilni pribor ter poskusi zanetiti ogenj, ker se je že tako namučila z lovljenjem.

Toda, šmentani šment! - ogenj v kaminu je že navdušeno prasketal. Zmedeno je pogledala čevljarja, ki pa je samo burkaško skomignil z rameni, češ, nekako je že moralo zagoreti.

Ropot in prasketanje ognja pa sta povzročila pravo neurje pred vrati. Grofico so spletične že prej obvestile, s kakšno grožnjo jih je čevljar postavil na hodnik. Najprej si je dala malo duška in so spletične spet milo stokale kot proso v stopi. Nato je odvihrala pred čevljarjeva vrata in

na ključavnico nastavila oko. Ker je bil z druge strani v ključavnici ključ, je prislonila uho.

Zaslišala je topotanje nog.

„Čevljar pesjan zdaj mojo hčer lovi!” je pomislila.

Potem se je nekaj težkega zrušilo in koraki so utihnili.

„Čevljar koljač zdaj mojo hčer podrl je na tla!” je pomislila drugič.

Skozi ključavnico je zapresketalo, kot bi ogenj kuril.

„Morilec bo zdaj, bo mojo hčer sežgal!” je pomislila tretjič in vprašala:

„Čevljar, al' prav se meni zdi,
da v peči ogenj zdaj gori?”

„Gori, gori! Za ogenj vaša hči skrbi!”

“Čevljar, poletje je,
potrebe prav nobene ni!

Mar mojo hči morda mrazi?”

„O ne! Prav krepko se ta hip znoji!”

„Naj vidim, kaj se res godi!

Prav hitro vrata mi odpri!”

„Skrivnosti mi razkriti ni!”

„Ukažem hlapcem sneti duri!”

„Na ples ne pridemo ob pravi uri!”

Tedaj se je oglasila še grofična, da se ima prav lepo. Graščakinja bi se najraje razpočila od nemoči. Nekajkrat je s pestjo udarila po vratih, dvakrat tudi brcnila in enkrat pljunila. Mimogrede je opazila, kako se ji spletične smejejo, zato je najbližjo zgrabila za lase, da je revica glasno zaječala.

Grofičin pogovor se je hitro razhodil po gradu in obredel vse kote. Smuknil je celo v graščakovo uho, čeprav ga pri kartanju ni smel nihče motiti. Toda to, da grajska

hči kuri ogenj, je bilo tako neverjetno, da je še grajski maček, ki je dan in noč dremal na usnjeni blazini, odprl eno oko.

“Sporočite čevljarju,” je rekel graščak, ko je prišel k sebi, “da ga bom lastnoročno predelal v smolo, če mu ne bo uspelo!”

Šuštarček je medtem pridno odbiral rastlinice in jih metal v kotliček, ki je visel nad ognjem. Delal je neverjetno spretno in hitro. Kljub temu je grofična imela ves čas občutek, da mu pomaga še najmanj pet parov rok. Ker je prvič v življenju od blizu opazovala nekoga, ki dela, je mislila, da pač mora biti tako. Pa kaj to! Prvič v življenju je tudi sama nekaj delala! Skrbela je za ogenj, kot ji je naročil Šuštarček.

Noč se je že umikala jutru, ko se je tisto, kar je čevljar nametal v kotliček, zgostilo v nekakšno marmelado.

“Takole, grofična,” je tedaj dejal Šuštarček, “če so nama moji prijateljčki naklonjeni, potem bova kmalu oba rešena. Sedaj pa sezuj copate. Najprej bova vzela mero.”

Pred njo je položil dva lista papirja in grofična je morala najprej stopiti na črn prah, ki ga je nastrgal s pooglenelega polena, nato pa na papir. Odtisa sta bila natančna. Šuštarček je previdno odstranil odtise kurjih oces, da sta ostala samo odtisa stopal. Iz bisage je stresel čevljarska kopita in izbral tisti par, ki se je najbolj prilegal odtisu na papirju.

“Boš po tej meri naredil čevlje?” je zaskrbljeno vprašala grofična, kajti Šuštarček se ji je v tem času že precej priljubil in bi ji bilo hudo, če bi ga potem vzela tema.

“Seveda.”

“To so počeli že prav vsi čevljarji, vendar ni nobenemu uspelo narediti čevljev, ki bi jih lahko obula, kaj šele, da bi v njih plesala.”

“Vseeno velja poizkusiti!” je rekel Šuštarček. Grofični je ponudil stol in ji pod noge postavil pručko. Z mazilom, ki se je med tem že dovolj ohladilo, je začel skrbno mazati orjaška kurja očesa. Grofična ga ni več spraševala, kaj počne, niti mu žugala, da je čevljar in ne zdravnik, vendar je bil Šuštarček vseeno malo presenečen, ko je zaspala na stolu.

„Glej, glej, kako ljudje brezskrbno zaspijo, če jih delo utruji,” se je nasmejal.

Pred vrati pa je takrat začel razgrajati graščak.

“Čevljar, odreti te dam, če takoj ne odpreš!”

“Zakaj si me zbudil, oče? Že dolgo nisem tako lepo

spala.”

“Spala si? Spala! Kaj dela pa čevljar?”

“Čevljuje, vaša gnada,” ni hotel podrobno razlagati Šuštarček, kajti ravno takrat je začel njene noge, natrte z mazilom, zavijati s trakovi. “Če mi ne boste dali miru, ne bodo pravočasno narejeni.”

“Pazi se, čevljar!”

“Vi tudi, vaša gnada. V vaših letih se ne bi smeli tako razburjati. Morate paziti na srce. Mimogrede vas prav lepo prosim, če strežbi naročite, naj nama prinese kaj za pod zob.”

“Vrtnar naj nama postreže!” je zahtevala grofična in takoj nato prestrašeno z dlanjo pokrila usta, kot bi ji ušla velika skrivnost. Šuštarček je to opazil, vendar je delal naprej. Bo že povedala, zakaj ravno vrtnar. Sicer pa mu je bilo prav malo mar, kdo bo prinesel hrano, pošteno je bil že lačen.

Grofična ni dolgo zadrževala pojasnila:

“Vrtnar je edini človek na tem gradu, ki ga imam resnično rada.”

“Pa on? Te ima tudi rad?”

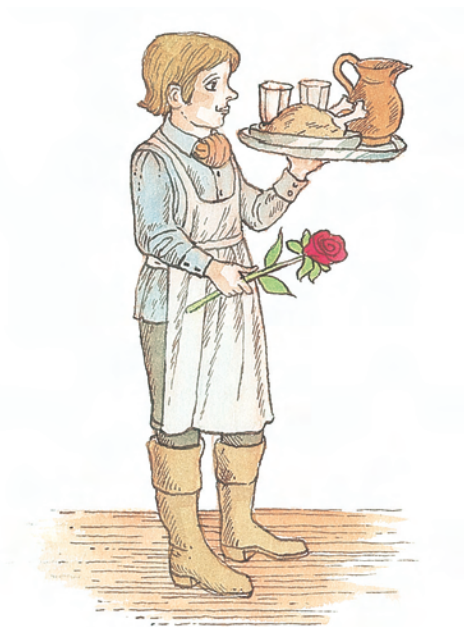
“Ne vem. Tudi če bi mi povedal, kako naj verjamem vrtnarju?”

“Zakaj pa ne?”

„Zato, ker še plemenitnike skrbi le za mojo doto!”

Zajtrk je res prinesel vrtnar. Šuštarček je bil nemalo presenečen, ko ga je zagledal. Prav nič ni bil podoben kakemu vitezu, ki zna vihrteti orožje, krotiti konje in plesati dvorne plesе. Take izbirajo grofične! Tale tu pa je, pa je pravi ...

“Tulipanček!” je ušlo Šuštarčku in nerodno mu je bilo

zaradi tega. Vendar vrtnar ni nič zameril. Bil je tiste vrste človek, ki zna vse vzeti za prav, drugače ne bi rekel, da je tulipan najlepša roža na svetu.

“To pa res!” je hitro poprijel Šuštarček, vesel, da se zadeva s tulipančkom ni zapletla, “čeprav so meni še bolj všeč čevlčki, ki jih goji Krišpina v oknih najjine hiške.”

Grofično bi skoraj zadušilo od smeha, ko si je začela predstavljati, da so v oknih Šuštarčkove hiške razstavljene čevlji. Največji, težaški, verjetno stojijo na okenski polici in kažejo mimoidočim svoje dolge jezike. Ženski šolenci so privezani na vrvicah in lahko bingljajo z zgornje stranice, vmes pa so razkropljena razposajena otroška obuvala.

“Si pa res pravi šaljivec. Čevlji v oknih!”

“Calceolaria Hybrida,” je skušal vrtnar razvozlati nespo-razum.

“Kaj praviš?” je tedaj Šuštarček čudno pogledal.

“Tako se učeno reče rožicam, ki jim ljudje pravijo čeveljčki. Cvetejo spomladi v rumenih in rdečih barvah.

„To bom moral povedati Krišpini. Gotovo ne ve, da imajo njeni čveljci tudi učeno ime. Kako si že rekel?”

Do drugega dne, ko je vrtnar spet šel po hrano, so se sprijateljili in uredili tudi z imeni. Čevljarja sta poslej oba klicala Šuštarček, vrtnarja sta oba klicala Tulipanček, grofična pa je ostala kar Grofična: Tako je bilo še najbolj enostavno. Naredili so načrt, kako bodo v soboto nastopili na plesu. Tulipanček bo v petkovi noči na Blisku odjezdil po Krišpino. Na grad bosta prišla v soboto, natančno uro po sončnem zahodu, ko se bo ples začel. Takrat bo tudi Šuštarček pripeljal iz sobe Grofično v novih čveljcih, če ... Tu se je pogovor zataknil. Zagozdil se je med glasova Č in E in ni in ni zmogel moči, da bi ju razklenil. Preveč trdo-vratno sta se držala skupaj. Presneti trdoglavi ČE!

“Veš, Grofična,” je naposled rekel Tulipanček, “jaz te bom imel rad, tudi ČE ne boš mogla obuti plesnih čveljčkov in ČE boš še naprej hodila v copatih.”

Izgledalo je, da je bil teh besed Šuštarček še bolj vesel kot Grofična. Začel je skakati po sobi, kot bi plesal kak zapleten obredni ples iz davnih časov. Krožil in poskako-val je okrog njiju in pel:

Klinčkov sto v podplat zabiti,
z dreto vse lepo obšiti,
potlej nogice razviti,

pet kiklopov izpuliti
in na ples se napotiti.

Grofična ga je zaskrbljeno vprašala:

“Šuštarček, ti je dobro?”

“Ja, ja, seveda! Kadar sem zelo vesel, me vedno zgrabi
takle čuden ples.”

“Mi lahko poveš zakaj, si nenadoma tako vesel?” je zani-
malo tudi Tulipančka.

“Ljubi človek, zato vendar, ker si tako lepo povedal, da
imaš Grofično rad! Že zaradi tega nam mora načrt uspeti!”

Šuštarček se je tedaj usedel na svoj stolček ter vlekel
vlekel dreto in tolkel tolkel klin. Spet se je zdelo, da mu
pomaga še najmanj pet parov rok in usnje je skoraj skoraj
en dva tri dobilo obliko čevljev. Šuštarček jih je še zložil
in potem so samo še čakali, kdaj bodo čevljarska kopita
zamenjala grofičine noge, grofičine noge pa so čakale,
kdaj jim bo Šuštarček snel obveze.

“Potrpi, Grofična, natančno v
petek opolnoči se bo to zgodilo.”

Tulipanček je ves čas pridno
prinašal vse, kar so potrebovali, da
se jim želodci niso dolgočasili. Prinašal
je tudi novice in grožnje, ki jih bosta grof in grofica uresni-
čila, če Šuštarček ne bo izpolnil obljube.

V petek, takoj po večerji, je Šuštarček naročil
Tulipančku:

“Sedaj se odpravi. Stražarjem reci, da greš po dreto zame,
pa te bodo spustili. Blisk je v hlevu. Osedlaj ga in...”

“Joj, joj, ves načrt bo propadel!” je zajokal Tulipanček.
“Pozabil sem povedati, da ne znam jezdit.”

“Blisk je tako pleminita žival, da boš na njem sedel kot v materinem naročju,” ga je pomiril Šuštarček. “Če boš hitro jezdil, boš zjutraj pri Krišpini. Obleče naj obleko, ki jo ima že dve leti pripravljeno za poroko. Glej, da bosta pravočasno nazaj! Ko bodo v plesni dvorani zaigrale fanfare, morata vstopiti. Si razumel?”

Tulipanček je pokimal in si z rokavom obrisal potno čelo. Če ga ne bi Grofična tako vzpodbudno gledala, bi se kar sesedel od bremena.

“Še nekaj ti moram povedati. Preden boš konja zajahal, mu v uho zašepetaj: dar mami et jas.”

“Kaj pa to pomeni?”

“To so učene besede, ki pomagajo, da obstaneš na konjskem hrbtu. Nekaj podobnega kot tvoje učeno ime za rožice, ki jim navadni ljudje pravimo čeveljčki.”

“Aja!” je bil zadovoljen Tulipanček. Nežno je pobožal Grofično po ovitih nogah, vzdihnil proti Šuštarčku in zaprl vrata za seboj.

Do polnoči, ko bo Grofični snel obveze in videl, ali je mazilo delovalo, je bilo še nekaj ur. Šuštarček jih je nameraval pokuriti v spanju, ki ga je bil pošteno potreben. Grofični je naročil, naj ga pravočasno zbudi in že je bil v sanjski deželi, v prekrasnem poletnem dnevu, ki se je vroče razdajal domači dolini. Ležal je na trebuhu ob Stajniku in nastavljal goli hrbet večno žalujočim deklicam, da so se ga lahko dotikale z vršički. Nekje v bližini je slišal Krišpino, kako prigovarja pikapolonici, naj zleti po srečo. Murni so neutrudno igrali na violine in čakali, da se bo pridružil še vetrc s harfo. Vetrce pride vedno proti večeru, ker meni, da je opoldansko razkošje svetlobe preveč utrudljivo za muziciranje.

Naenkrat je začutil, da so se vršički žalujk spremenili v kremplje, ki so mu začeli trgati kožo in ga vleči pred neka usta z ogromnimi zobmi. V grozi je opazil, da kremplji držijo tudi Krišpino. Tu sta se znašla tudi Tulipanček in Grofična. Zazdelo se mu je, da so usta podobna graščakovim ... toda v tistem trenutku ga je Grofična zbudila.

“Si kaj hudega sanjal?” jo je zaskrbelo. “Tako si otepal z rokami, da te morajo sedaj pošteno boleti.”

Res so ga bolele. Hitro jih je pregnetel in se spravil v dobro voljo.

“Fantje, sedaj pa zares, ura je polnoči!”

“Se spet počutiš množinsko?” je pojoče vprašala Grofična, čeprav se ni več čudila. V teh nekaj dneh se je navadila njegovega obnašanja, ki je bilo včasih res burkasto, kot bi imel okrog sebe nevidno družčino.

“Ah, povedal sem že, da mi gre včasih na otročje,” se je zarežal, saj je v tistem trenutku dobil od nevidnih prijateljčkov dovoljenje, da lahko začne z odvijanjem nog. Skrbelo pa ga je vseeno.

“Grofična, kaj pa če ne uspe?”

Grofična je legla na otoman in zaprla oči.

“Ne bom ti zamerila. Dober fant si. Iskreno si se trudil. Nekako te bom že spravila iz gradu, da te moji starši ne bodo dobili.”

Šuštarček je začel počasi odvijati. Trakec za trakcem je polagal na kupček, dokler nogi nista bili odviti. Potem je s tremi prsti krepko zgrabil prvi izrastek, ga zamajal in izluščil kot želod iz kapice. Zgrabil je drugega, tretjega, četrtega in... uf, uf! Zadnji se je grdo uprl. Šuštarček

je v delovni vnemi zgrabil za klešče, s kleščami kurje oko in... klešče so odfrčale v eno smer, Šuštarček v drugo, Grofična pa v tretjo. Med poskokom se je še zapletla, da je po vsej sobani kot kaka zmedena vešča lovila ravnotežje in se nazadnje ustavila v kotu na tleh.

“Au! Au! Au!”

Potem je obnemela in se z odprtimi usti zagledala v bolečino na nogah. Vendar je ta medtem že izginila in z njo odvečni prsti. Poskočila je v zrak in se kot vrtavka zavrtela proti sredini sobe. Tu je obstala, z rokami pokazala proti nogam in hotela nekaj povedati, vendar so ji kolena popustila.

“Ah, te ženske!” je vzdihnil Šuštarček, saj je Grofično komajda prestregel v naročje. “Od veselja se sesedejo!”

Seveda je bil tudi Šuštarček vesel. Ni pa pozabil na svoje pomočnike. Brez njih bi ta trenutek piskal drugačne viže. Na sredini sobe se je s prekrizanimi nogami usedel na tla in se ogledoval, kot bi jim gledal v obraze. “Fantje, obljubil sem vam najlepše pesmi. In sedaj vas vprašam: Kje se pojejo najlepše pesmi? Na ohceti! Zato vas vse vabim na ohcet! Mejdun, upam, da me bo Krišpina hotela za moža!”

Če bi Šuštarček takrat prisluhnil, bi gotovo slišal, kako se je droben smeh razpočil v kozolčke, ki so se prekopicovali po sobi. Vendar je bil preveč razigran, da bi zmozel tako zbranost.

Grofična je proti jutru prišla toliko k sebi, da je začela poslušati Šuštarčka. Kar malo užaljen je že bil, saj se za čeveljčke, njegovo mojstrovino nad mojstrovinami, sploh ni zmenila. Da bo plesala bosa, je vriskala, naj vsi vidijo, da ima normalne noge!

“Grofična, to lahko narediš tudi pozneje,” ji je dopovedoval. “Če ne boš prišla na ples v čeveljčkih, bom jaz takoj za glavo krajši! Tudi čeveljčki niso tako grdi!”

“Ne bodi užaljen! Res sem nehvaležna! To so najlepši plesni čeveljčki, ki sem jih kdajkoli videla!”

Spletične, ki so morale ves čas prisluškovati pri vratih, so takoj tekle sporočit graščakinji, da se nekaj čudnega dogaja v sobi. Besed niso razumele, so pa slišale vriske in krike. Slišale so tudi tisto, česar sploh niso slišale.

Gračak in graščakinja sta takoj odhitela pred vrata.

“Hči, kaj se dogaja?”

“Ringa, ringa raja”, je odpela Grofična.

“Si od hudega znorela?”

“Le od lepega vesela!”

“So čevlji narejeni?”

“S klinci zabiti, z dreto obšiti!”

“Zakaj je pa potem čevljar poslal vrtnarja po dreto?” je zagrmel graščak.

“Zato, ker moram na levi čeveljček prišiti še okrasni gumbek,” se je hitro znašel šuštarček.

“Tako je, samo še gumbek!” je ponovila Grofična. “Sedaj pa naju nikar ne motite, ravno vadiva hojo, saj vesta, da nisem še nikoli hodila v čevljih. Povem vam, da ni tako enostavno hoditi z visokimi petami.”

“Ne imej naju za norca!” je zatulil graščak.

“Pomirita se, starša! Zvečer se vidimo na plesu! Glejta, da mi ne bosta branila fanta, ki ga bom izbrala!”

“Seveda, če boš izbrala pravega! Saj veš, da vsak ni dober zate!”

“Vem, vem! Zato bom izbrala po svoji volji!”

“Naj bo,” je pristal graščak in pomežiknil graščakinji,

češ, bomo že tako naredili, da bo prav!

“Prisezita!” je zahtevala hči.

“Kaj nama ne verjameš?”

“Ne!”

Šuštarček se je kar stresal ob tem pogovoru. Besede so prebadale huje kot šilo. Prav nobenega spoštovanja, prav nič ljubezni! Kako drugače je bilo v njegovem prvem domu z Amo in Okijem in kako drugače je v njegovem drugem domu s Krišpino, čeprav na stenah ni slik v zlatih okvirjih in izpod stropa ne visijo kristalni lestenci.

“Prav!” je rekla graščakinja. “Naj se takoj spremeniva v karkoli, če bova nasprotovala tvoji izbiri!”

“Hvala,” je rekla Grofična. “Nasvidenje zvečer.”

Veliko snubcev se je zvečer zbralo v dvorani. Prišli so od blizu in daleč. Oblečeni in naličeni so bili po zadnji modi grajskih, vendar se je že od daleč videlo, da večina oblek prikriva obubožanost, puder pa starostne gube. Seveda so vsi vedeli za skrivnost grofičinih nog, čeprav je bila to postranska stvar. Z grofično bi se poročili, če bi bila kakršnakoli. Pomembno je le, da ima bogato doto, ki bo zacelila njihove rane, kajti ni hujše revščine, kot je grajska. Zato so prav vsi iskreno želeli, da bi se čevljarju posrečilo. Ravno tako je vsak zase vroče pričakoval, da bo grofična prav njega izbrala za ples.

Natančno ob uri so lakaji prižgali vse luči in v plesno dvorano je prišel grofovski par. Pozdravljan s ploskanjem snubcev je zdrsnil proti vzvišenemu častnemu mestu, kjer sta čakala dva oblazinjena stola. Takoj ko sta se graščak in graščakinja pogreznila v oblazinjenost, so se snubci razvrstili ob nasprotni steni in čakali, da je komorni lakaj dobil od grofa znamenje in da je ta dal znamenje glasbenikom.

Fanfara so mogočno poklicale.

Vsa pričakovanja so se obrnila proti vratom, skozi katera naj bi prišla grofična.

In je.

V dvorani je bilo slišati samo vzhičeni "ah!", ko so videli, da je v čevljicah. Šuštarčka, ki je kot pravi vitez držal grofični roko v oporo, so opazili šele kasneje. Kasneje so opazili tudi drugi par, ki je vstopil na nasprotni strani. Oba para sta z odločnimi koraki prišla v sredino dvorane, tu sta se drug drugemu priklonila in potem sta moška zamenjala prostora: Šuštarček je stopil pred Krišpino, Tulipanček

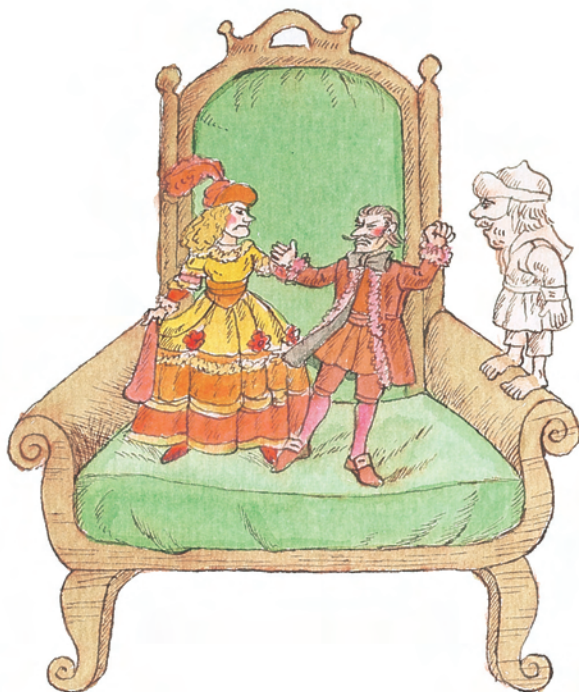
pred Grofično. Takrat so glasbeniki kar brez komornikovega znaka zaigrali.

Najmanj štiriinšestdeset taktov sta para odplesala, preden se je grof izkobacal iz presenečenja in zagrmel:

“Nehajte! Kdo vam je dovolil?!”

Nastala je tišina, da bi jo lahko rezal in delil za popotnico. Grofična pa se ni zmedla. Mirno je prijela Tulipančka pod roko in ga pripeljala pred starša.

“To bo moj mož!”

Grof je skočil in hotel ... Kdo ve, kaj je hotel, kajti v tistem trenutku ga je pokrila slana. Vsem na očeh je v trenutku popolnoma osivel. Vendar to ni bilo najhuje. Vsem na očeh se je tudi skrčil, njegove noge so postale vsaj za polovico krajše.

In grofica?

Grofica je začela stavek "Vrtnar ne bo tvoj mooo-oo-o-o-o...", ki ga ni nikoli dokončala. Iz njenega grla so se kotili samo še kratki in včasih malo daljši "i - iii - i". In kar je bilo najhuje, tudi ona se je skrčila.

Tulipanček se je sesedel od strahu, da ga je Grofična s težavo spet postavila na noge. "To je kazen za prelomljeno prisego!" mu je skušala razložiti, čeprav je bila tudi sama precej prestrašena, še bolj pa žalostna.

Snubci in gostje so neverjetno hitro prišli k sebi. Nekdo je samo odločno rekel: "Kazen mora biti!" in zahteval, naj vendar že prinesejo hrano in pijačo in naj glasba zaigra, saj je grofična končno izbrala ženina.

Šuštarček in Krišpina sta se izmuznila iz dvorane. Dogodki in ljudje v dvorani so bili ukrojeni po merah, ki so bolj tiščale kot premajhni čevlji. Kdo ve, je pomislil Šuštarček, če zaradi premajhne dobrosrčnosti tudi dobiš odtiskance, tako kot zaradi premajhnih čevljev? In če jih, s kakšnimi travicami se jih lahko znebiš? Morda še Mokronožci tega ne vedo.

Na dvorišču je čakal Blisk. Odjezdila sta, da ju niti straža ni opazila.

Noč je bila topla kot materino gnezdo, le srebrnine ni preveč razdajala, ker je šla luna že zgodaj spat. Ustavili so se v nekem logu in prespali na prostem. Zjutraj so se osvežili v studencu, vsi trije, konj in jezdeca. Pa tudi

Mokronožci! Pri studentu sta opazila odtise njihovih podplatov. Tedaj se je Šuštarček spomnil obljube. Začel je mencati in mencati, saj ni vedel, kako bi Krišpino vprašal, ali bi postala njegova žena. Najbolje bo, da začnem kar govoriti, si je mislil, bodo že prišle prave besede.

“Dragi moji prijateljčki, nikar ne mislite, da sem poza-bil. Ohcet bo v nedeljo.”

“O čem pa govoriš?” se je začudila Krišpina.

“O ohceti.”

“Čigavi?”

“Najini.”

Krišpina ga je nekaj časa prav nejeverno gledala. To si je sicer že dolgo želela, vendar sama ni upala sprožiti misli. Na koncu koncev, to morajo storiti moški! No, in sedaj, ko je storil, pa verjeti ni mogla!

“Ti capin ti! Nehaj me dražiti!”

“V nedeljo bo ohcet!” je odločno ponovil Šuštarček.

“Kako, če še prstanov nimava?” je naenkrat postala za-skrbljena Krišpina.

“Kaj to!” je zamahnil z roko Šuštarček. “To bova že ure-dila. Huje je, da jaz nimam priimka.”

Nekaj časa sta oba molčala. Zadrega je bila res velika. Če človek nima priimka, je tako, kot bi bil brez preteklosti, kot da ga sploh ni.

„Pa se piši tako, kot sta se pisala tvoja krušna starša,” je predlagala.

„Saj ne vem, kako sta se pisala. Zame sta bila samo Oma in Oki.”

Dolgo sta razmišljala, potem se je Šuštarček domislil.

“Veš kaj, Krišpina, Novak se bova pisala. Vse sva zače-la na novo in tudi v Krmajčkovi hiši bova začela nov rod.

Rod Novakov.”

Tako ponosna ni bila Krišpina še nikoli. Kar na jok ji je šlo. Ej, tale moj Šuštarček, kako lepo zna povedati: rod Novakov!

Potem sta se odpravila. Šuštarček je poklical Bliska, ki se je pasel ob studencu. Prijel ga je za lica, kot bi ga hotel poljubiti, in mu zašepetal v uho.

“Kaj pa si mu zašepetal v uho?” je tedaj vprašala Krišpina.

“Tega ne smem glasno povedati,” se je smeje izmikal.

“Pa še meni povej na uho!”

In ji je povedal. Zasmejala se je, kot se otrok nasmeje polževim rožičkom.

“Razujem!”

“Kaj pa je tu razumeti?” se je malo začudil Šuštarček. “Skrivnostne besede so čarobni prstan, brez katerega te Blisk ne pusti na svoj hrbet. Tako ga je naučil prejšnji lastnik in konec!”

“Ti kar govori,” se je še naprej smejala Krišpina, “natančno razujem besede!”

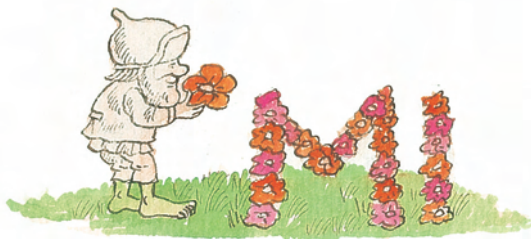
Sprehodila se je po travniku in v krilo hitro nabrala cvetja. Potem je pokleknila zraven Šuštarčka in s cvetovi napisala:

DAR MAMI ET JAS

“Zdaj pa preberi z desne proti levi!” je rekla. Toda še preden je prebral, so se začeli cvetovi premikati. Oba sta se nasmehnila. Vedela sta, da imajo Mokronožci, njihuni nevidni svatje, spet prste vmes. Skrivnostni napis se je začel spreminjati. Ko se je umiril, sta se oba lotila branja. Z desne proti levi:

! ADAR ATJEMI ES ONDEV

KROJAČEK

Prav nobenega pomena nima prerekanje o tem, zakaj so imeli Krojačka bolj radi: ali zato, ker je bil mojster svojega poklica, ali zato, ker je bil nenadkriljiv zabavnež. Zaradi obojega, je najbrž najbolj pravšen odgovor, kajti imenitno se je sprehoditi v praznični obleki in zdravilno je slišati dobro šalo. Še najbolje pa je oboje združiti in si zdravje nabirati v praznični obleki. Je pa res, da se to dvoje na podeželju težko sreča, saj se ljudje praznje oblečejo samo ob nedeljah in praznikih. Celo trški župan, ki je imel dva hlapca in tri dekletke, je bil ob delavnikih bolj skromno oblečen. Zato se je še toliko raje postavil v prazničnih dneh.

Nekoč si je župan zaželel, da bi bila njegova nedeljska obleka še prav posebno drugačna. Ko je željo zaupal Krojačku, je ta kar naravnost povedal, da bi se ljudje še njemu smejali, če bi mu jo izpolnil.

“Prav;” se je ujezil trški župan, “mi bodo pa mestni krojači ustregli!”

Potem se je neke nedelje pripeljal k maši z zapravljivčkom. To niti ni bilo preveč čudno, čeprav je imel do cerkvenega praga le stosedeminsedemdeset parnih korakov. Čudno se je začelo, ko se je skobacal z voza. Ljudje niso natančno vedeli, ali bi se smejali ali bali. Vse skupaj je še najbolj spominjalo na bojno kočijo, kakršno naredi purman, kadar se hoče važiti na domačem dvorišču. Okrog županovega vratu so se kodrale raznobarvne pentljice in se izpod brade spuščale proti ohohoooobilnemu trebuhu. Tam, kjer je običajno popek, so se pentljice spletle v brezimeno rožo, veliko kot zeljnata glava. Spodnji del sukniča in rokavi so bili obrobljeni z debelo volneno kito, iz ramen pa so kot iz velikonočne butare plapolali beli,

modri in rdeči trakovi.

Gospod župan se je ustavil sredi cerkve in izpod vek opazoval, kako globoko je njegova nova obleka presunila vaščane.

Prav po naključju je sredi cerkve stal tudi osemletni Mihec in se držal za potno roko svoje mamice. Kdo ve, kaj je pobiču rojilo po glavici, da jo je začel vedno hitreje obračati. Enkrat se je zazrl v trebuh svoje noseče mamice, drugič v trebuh gospoda župana. Potem je kar glasno vprašal, da so se vsi v cerkvi obrnili proti njemu:

“Gospod župan, ali tudi ti čakaš dojenčka?”

V cerkvi je nastala taka tišina, da se je slišalo, kako je

Mihčevi mamic rdečica zalila lica, kako je župnik okamenel in kako se je vaški klepetulji povесila čeljust. Čez čas je med ljudmi najprej zažujnjalo in se nato tako razkrohotalo, da je moral župnik na prižnico in tam štirikrat na vso moč zakašljati, preden je lahko nadaljeval mašo.

“Prav mu je!” so po maši privoščljivo ličkali vaščani, “zakaj pa hodi k mestnim!! Če bi mu naredil obleko naš Krojaček, bi mu trebuh tako skrilo, da ga pred ogledalom še sam ne bi opazil!”

Ja, ja! Ja, ja!

Krojača se po tem spozna,
da pod sukno skriti zna
kar očem ni všečnega!

Krojaček je to res znal. Zato je s svojimi mojstroviniami še prav posebno razveseljeval ženske. Čez teden so bile ženske tako zakopane v delo, da jih niti videti ni bilo. Ko pa so ob nedeljah smuknile v praznje obleke, ki jih je skrojil Krojaček, se je zdelo, da se je po naselju razgrnila cvetlična preproga. Moški rod se je takoj raznežil in vsa robotost je takoj izginila sto klafter globoko. Po vasi je bilo svetlo tudi, če ni bilo sonca. Zato ni ostalo skrito, če je na kakšno rožico priplahotal pravkar izleženi metuljček, in tudi ne, če se je kak granitni možakar nevede ponovno zaljubil v svojo ženo.

Res, pravi praznik!

Tudi sicer ni noben dogodek šel mimo Krojačka, kajti v vsakem je znal poiskati kaj veselega in še druge prepričati v to. Kadar pa je zaigral na bršlinov list, so noge kar same poskočile. Potem je imel njegov prijatelj Šuštarček vsaj tri dni dela, preden je spravil v red vse pošvedrane

pete in odplesane podplate.

Kdo ve, kako bi se zgodba odvijala naprej, če Krojačka ne bi premamil vinski škrat. Dolgo se ga je otepal in branil. Ščasoma pa mu je postal domač in še sam ni vedel, kdaj sta se tako sprijateljila, da nista mogla več drug brez drugega. Ljudem se je v začetku zdelo zabavno, ko se je Krojaček, naslonjen na vaško lipo, pogovarjal:

“Škrat, prijatelj moj, ali nisem dober s teboj?”

“Si.”

“Zakaj mi pa potem nogo jemlješ?”

Res zabavno! Ko pa je vse večkrat in prevečkrat obležal ob poti, ni bilo več.

Postalo je hudo. Posebno še, kadar ni pravočasno naredil obleke ali pa kadar je skazil blago. Ljudje so se ga začeli izogibati. Niso mu več nosili blaga. Niso ga več vabili na dogodke.

Da bi bila mera polna, je Krojačka zapustila še žena. Ko je neke noči prikolcal domov, ni na nobeno vprašanje dobil odgovora. Celo Nenadej, petletni sinček, ni zavekal. S seboj ga je vzela.

“Le kaj sem ji storil?” je potem v samotno jutro začudeno spraševal Krojaček. “Morda le ni bilo prav,” je pomislil, „da sem ji očital otrokovo grbo. Saj res ni kriva, da se je narava poigrala z otrokom. Otrok je kriv še manj. Pa tudi ni bilo prav,” je s težavo še priznal, „da sem jo nekajkrat udaril.”

Trdno je sklenil, da ju bo poiskal, pa če sta odšla na konec sveta. Opravičil se jima bo. Pripeljal ju bo nazaj in

spet bo začel delati imenitne obleke in

in

in

in morda bi se tako tudi zgodilo, če ne bi spet

in spet

in spet

in spet naletel na vinskega škrate. Tako prijazno se mu je vedno nastavil, da res ni zmožel mimo. Kadar pa škrate ni bilo, ga je sam poiskal.

* * *

Bila je tretja sobota v mesecu in trg se je prebudil v semenj. Na prostorčkih med hišami so se ugnezdili prodajalci spominčkov, kuhinjskega pribora, oblačil in perila, orodja in igrač, semen in čarobnih napitkov, perutnine in zajcev. Na spodnjem koncu trga, kjer je hvaležno kot jezik žejnega psa čakala trška gmajna, pa se je sejem napolnil z govejo živino, konji, prašiči, prodajalci in kupci in radovedneži.

Na sejmu je bil tudi živinski mešetar. Jezik se mu je neutrudno vrtel kot mlinsko kolo in do večera je v usnje-no mošnjo namlel precej mešetarine. Ker pa so bili ljudje z njim le takrat, kadar so ga potrebovali, je zvečer ostal sam. Niti pobahati se ni mogel, koliko je zaslužil! Zato se je prav razveselil Krojačka, ko sta vsak z ene strani prišla do vhoda v gostilno. Povabil ga je na pijačo in zatočilo se jima je do konca sejemske sobote. Obnemogla sta in zaspala za mizo.

Krčmar ni vedel, kaj bi počel z njima. Naj ju do jutra

pusti za mizo? To že ne! Lahko se zbudita in začneta razgrajati, pri pijancu nikoli ne veš, kaj bo storil naslednji trenutek! Naj ju z vleče na svisl in naj se tam streznita? Še manj! Lahko bi eden od njiju prižgal pipo in vse bi zgorelo. S pijancema vred!

Potem se je krčmar domislil samokolnice. Pripeljal jo je v krčmo in jo postavil tik ob Krojačku. Telo, suho kot fiziološka, je zlahka zložil vanjo in samo še čez cesto je moral zapeljati, pa je Krojaček ležal v veži svoje hiše.

Zadovoljen se je vrnil po mešetarja. Vendar se ta ni dal kar tako. Njegov trup je bil za tri Krojačkove. Kot kakšna ogromna krvavica je napol sedel na stolu, napol pa visel na mizi in pravi čudež je bil, da ni že zdavnaj zgrmel na tla. Krčmarju je nekako le uspelo podstaviti samokolnico. Pri selitvi je mešetarjev suknjič opletal kot netopirjeva krila in raztresal vse, kar je bilo shranjenega po žepih. Iz notranjega žepa se je izmuznila debela mošnja in treščila

na tla, da so se denarci veselo razbežali po opečnatem podu. Zvonilo in vabilo je kot v zvoniku pred velikimi prazniki. Za lastnika pivskega hrama je bila to tako čarobna glasba, da je pozabil na vse. Po štirih je zaplesal pod mizami in pobiral zlate, srebrne in bakrene novčiče. Vmes se mu je zamesila misel, da bi denar pospravil zase. Misel je vzhajala hitreje kot kvašeno testo. "Mešetar je tako pijan", si je dopovedoval krčmar, "da se jutri ne bo ničesar spomnil in se bo moral sprijazniti, da je denar izgubil. Tudi če bo posumil, da ga je kdo okradel, se bo ta sum ustavil pri Krojačku. Potem bodo vsi zavijali z očmi in vzdihovali, kako daleč je Krojačka pripeljala pijača. Rekli bodo, da je najprej izgubil sebe, potem ženo in otroka, sedaj pa že krade!"

Takrat je mešetar na samokolnici dvakrat zastokal. Krčmar je hitro skočil in skrtil mošnjo s pobranimi denarci za hrbet.

"Si se le prebudil, frdamana pokora!" je zagrmel.

Mešetar ni odgovoril. Enkrat je še zahropel, kot bi iz raztrganega meha ušel zrak, in se popolnoma umiril. Kar umrl je.

"Da mi greš tukaj umret!" je zatarnal krčmar. "Falot! Uničil me boš! Kdo bo pa še prišel v mojo krčmo, ko se bo razvedelo?! 'Tja, kjer celo mešetarji umirajo, pa že ne gremo!' bodo rekli. V vežo h Krojačku te bom odpeljal. Saj si z njim pijančeval in si zato njegov greh, ne moj. Jaz moram samo ustreči. Jaz ne morem gledati gostu v grlo kot v kakšno bariglo, če je že do vrha nalita. Ja, h Krojačku te bom zapeljal in naj počne s tabo, kar hoče!"

Mošnjo z denarjem mu je že hotel potisniti nazaj v žep, pa se je premislil. Sedaj mešetar denarja tako in tako ne

potrebuje več!

Krčmar se je pomaknil proti vratom in opazoval, ali se mešetar vseeno ne bo oglasil. Potem je odhlačal na

vrt, našel v lopi lopato in mošnjo zakopal. Ko je končal, se je previdno razgledal naokoli. Nobenih oči ni odkril v noči. Še mesec je raje zaveslal v oblak, kot da bi nemočno opazoval grdo početje. Tudi potem se ni pokazal, ko je krčmar v samokolnici peljal mrtvega mešetarja čez cesto v Krojačkovo vežo.

Naslednji dan, v nedeljo popoldne, se je Krojaček začel prebujati iz pijanosti. Prav nič čudno se mu ni zdelo, da leži v veži, saj ga je večkrat kdo spravil domov, če ga je našel pijanega. Začudil pa se je, ko je poleg sebe opazil mešetarja. Poizkušal ga je zbuditi. Stresal ga je, mu vpil v

uho in celo zaušnico mu je pripeljal. Mešetar je pa še kar vztrajal v svoji drži. Miren je ostal tudi, ko mu je na glavo zlil dve vedri ledeno mrzle vode.

Tedaj ga je Krojaček začel bolj od blizu ogledovati. Vzdignil mu je veke, mu potipal žilo in poslušal na prsih. Povsod mir.

Mrtev!

Krojaček se je na vse pretege skušal spomniti, kako je prišel domov? Zaman! Njegova spominska ura je obstala sinoči v krčmi in takrat je bil mešetar še krepko živ. Pravzaprav kar nasilen, saj se mu je moral Krojaček za vsak nov poliček vina odkupiti z zgodbico o mešetarju in konju. Vsakokrat z isto, kajti to je bila edina zgodba, ki je bila mešetarju všeč.

“Dobro si oglej konja, on tebe ne vidi!” je mešetar iz zgodbice rekel kupcu.

“Zakaj pa bi konj mene gledal, saj jaz njega kupujem, ne on mene!” je odgovoril kupec in konja kupil.

Šele kasneje, ko sta z mešetarjem udarila v roke in so se cekini iz kmečkega žepa preselili v mešetarjevo mošnjo, je kupec ugotovil, da je konj slep. Prepozno, kajti vsi so slišali, kako je mešetar razločno povedal, da konj njega ne vidi.

Čeprav zgodbica ni bila preveč smešna, se je mešetar krohotal, da so šipe v oknih nervozno šklepetale. Krojaček jo je ponavljal, kot bi molil rožni venec v procesiji za dež. Pri devetnajstem ali morda pri enaindvajsetem poličku pa se je vino samo sebi uprlo in to je bil zadnji trenutek, ki se je ohranil v Krojačkovem spominu. Takrat je bil mešetar še krepko živ.

Stopil je med vhodna vrata in prvemu otročaju, ki je

prišel mimo, naročil, naj na vso moč teče poklicat stražmojstra, ker v veži leži mrlič.

Vest je bliskovito obšla trg. Ljudje so se najprej nagneli pred hišo, nato prestopili prag in se potrudili, da so že pred prihodom stražmojstra vse vedeli.

“Najprej je vso noč pil na njegov račun, potem ga je pa zadavil!”

“Ne, zadavil ga ni. Če bi to storil, bi se pokojnemu kaj na vratu poznalo,” je ugotovitev izničil stražmojster.

“Glavo mu je toliko časa tiščal pod vodo, da je nehal dihati!” so takoj spet vedeli ljudje. “Kar poglej, stražmojster, vedro je še tam. In koliko vode je razlito! Gotovo se mu je močno upiral.”

“To je lahko res,” je bil bolj zadovoljen stražmojster. “Ampak le zakaj bi zapiti Krojaček hotel utopiti mešetarja?”

“Zakaj, zakaj?! To se pa ja ve! Zaradi denarcev! Ali ima morda mešetar v kakšnem žepu mošnjo z denarjem? Nima! Mešetar pa je imel vedno veliko mošnjo z denarjem.”

“Ja, to je pa res,” je bil popolnoma zadovoljen stražmoj-

ster. "Pa še semanja sobota je bila včeraj."

Krojaček je ves ta čas stal v najbolj oddaljenem kotu in nepremično gledal v še bolj nepremičnega pivskega tovariša. Poslušno se je dal odpeljati stražmojstru; ni slišal ne kletvic ne žaljivih besed in tudi nekaj kamnov, ki so prileteli, ni čutil. Njegov čas se je ustavil v gostilni, ko so tam šipe šklepetale od mešetarjevega smeha.

Ali pa se je ustavil že veliko prej. Že takrat, ko je prvič srečal vinskega škrapa.

* * *

Potem je dozorela jesen, se odtajala zima in vzcvetela pomlad. V petek pred semanjo soboto je v trg pribobnal glasnik.

"Tram, tram, tram-ta-tram! Posluh! Sodniki so sodili in presodili, da je Krojaček kriv, zato bo jutri ob sončnem zahodu na Gavžen hribu obešen. Tram, tram, tam-ta-tram!"

Sejem se ni še nikoli tako čudno obnašal. Nebo nad njim je bilo kot pokrovka nad kotlom. Čim globlje je tonil dan, bolj je pritiskala pokrovka in več sopare je bilo v kotlu.

"Kot bi oblaki za dušo mešetarili!" se je zgrozila krčmarjeva žena in kljub moževi jezi, da ne more pustiti polno gostilno sejmarjev, odšla molit v cerkev.

Sprevod je oznanil boben. "Tram, tram, tam-ta-tram!" Krojaček je hodil med stražarji. Roke in noge je imel ujete v verige, glavo povešeno in pogled uprt v tla. Niti od svoje hiše se ni poslovil, ko je šel mimo, le dve veliki solzi sta mu padli iz oči.

Sejem se je najprej razvrstil v špalir, ko pa je glava spreveda šla mimo, se je za njo zgrinjal v kolono.

“Tako je treba z ubijalci!” je tulila večina.

“Bog daj pokoj njegovi duši!” je molila manjšina.

Toda bolj ko so se bližali Gavžen hribu, manj je bilo tistih, ki so vpili. Kot bi se sprevod pretakal skozi peščeno uro: dokler so bili ljudje v zgornji skodeli, so krvoločno tulili za smrt, spodaj so ponižno molili za življenje. Le boben je vztrajal v svojem “tram, tram, tam-ta-tram.”

Tako so priromali pred nove vislice na hribu. Rabelj je že čakal. Na rokah je imel bele rokavice. Ko se je Krojaček po stopnicah povzpел na podstavek, mu je rabelj snel verige in mu spretno nataknil zanko okrog vratu. Potem se je sklonil in izpod Krojačkovih nog spodmaknil podstavek. Toda ...

... vrv se je pretrgala.

Krojaček se je pobral in kakor da ne gre zanj, dvignil prevrnjeni podstavek ter se spet povzpел nanj.

Zbrani sejem se je zdrznil:

“Vrv se je pretrgala! Pomiloščen je!”

Rabelj pa je že vzel novo vrv in z rokami v belih rokavicah naredil novo zanko.

Vrv ni vzdržala.

In spet je Krojaček, kakor da ne gre zanj, pobral podstavek, ga po lesenih stopnicah prinesel na pravo mesto, stopil nanj in rabelj mu je z rokami v belih rokavicah spet nataknil zanko okrog vratu. Sunil je v tretje in vrv se je tretjič pretrgala.

Tedaj je Gavžen hrib zaječal. Rabelj, sodnik, policaj in vsi so začeli bežati v dolino. Stran, samo stran s tega prekletega hriba!

Krojačkova usoda se je potem preselila v ugibanje. Nihče ni vedel povedati, ali se je tudi v tretje pobral in zbežal po drugi strani hriba ali je morda obležal in so ga raznesle lisice. Ugibanje se je kot nadležna jesenska megla

začelo vlačiti po trgu. Spotoma je srkalo vso nesnago, ki je uhajala skozi vrata, okna in dimnike, dokler ni morasto obtičalo nad hišami in vaščane spravljal v tesnobo. Zato so se začeli izogibati pogovorov o Krojačkovi usodi ali pa so jih hitro končali, saj se je v pogovor takoj vpletel kot vrv debel občutek sokrivde: „Če bi se s Krojačkom pravočasno pogovorili, se ne bi zbratil z vinskim škratom in bi nam še vedno šival veselje.”

Nekega dne pa je iz krčme prikobacala resnica o Krojačkovi krivdi. Debelo leto je potrebovala za to. Najprej se je kot nažrta gosenica zapredla v udoben kokon in se zadovoljno zabubila. V takem stanju bi tudi ostala, če je ne bi neka neubranljiva toplota zvbila na plan. Krčmarju se je zrinila pod kožo, da se je kar naprej kopal v znoju, tudi takrat, ko je na oknih cvetelo ledeno cvetje. Potem se je zoprna toplota nekega dne kar na lepem otelesila v metuljčka in začela pred krčmarjevimi očmi plahutati s cekinastimi krili. Krčmar je takoj

umaknil pogled. Vendar ne za dolgo, kajti cekinasti metuljček se je spet postavil prav v žarišče njegovega pogleda. In tako se je ponavljalo, dokler ni začel krčmarjev pogled kar sam begati od

človeka do človeka, s predmeta na predmet. Nazadnje ni nikjer več našel obstanka. Še najbolje mu je bilo, kadar se je prilepil na tla. Toda cekinasti metuljček ga tudi tam ni pustil pri miru. Včasih se mu je prav domiselno podtaknil. Usedel se je na konico čevlja, ki je ravnokar vstopil v krčmo, in ta čevljev je bil natanko tak, kot tisti, ki je bil usodno noč na mešetarjevi nogi. Najraje pa je cekinasti

metuljček priletel na krčmarjevo dlan, ko je ta od kakega gosta sprejemala denarce. Takrat je njegova dlan poskočila in izpustila kovance, kot bi bili žareči. Gostilniškim gostom je bilo ob takih nerodnostih neprijetno, posebno še, ker se krčmar niti opravičil ni. Navadno je kar zbežal iz gostilne. Potem je prenehal še govoriti. Nehal se je tudi umivati, briti in rezati nohte. Nekega dne mu je žena nastavila pred obraz ročno ovalno ogledalo, naj se vendarle pogleda. Zgrabil ga je in se z njim umaknil. Od tedaj ogledala ni več izpustil. Nepremično je ležal na postelji in strmel v svoj odsev. Kadar se je slika zameglila, jo je z dlanjo obrisal in buljil naprej.

Ves trg je bila prepričan, da je krčmar uročen. Krčmarica, ki v uroke ni kaj dosti verjela, je dolgo odlašala, preden je dala poklicati Cugljevo Morimento. Slabše kot je, tako in tako ne more biti, si je mislila krčmarica.

Cugljeva Morimenta je bila vaška coprnica. Rekli so ji tudi hudobčeva dekla, vendar samo takrat, kadar so bili zaprmej prepričani, da jih ne more slišati, kajti bali so se njene maščevalnosti. Prebivala je v bajti, ki je imela najlepše rože na oknih. Če pa si te rože pogledal od blizu, si videl, da niso več žive. Cugljeva Morimenta jih je v najlepšem cvetu polila s posebnim voskom in rožice so v voščenem oklepu ohromele.

Njena bajta je stala na pobočju hriba, ravno tam, kjer se je pašnik srečal s hosto. Kadar je coprnica stopila na prag, je pod seboj videla vso vas. Če je stala dolgo, so ljudje začeli govoriti, da bo spet nekdo hudo zbolel ali da bo komu poginila krava ali da bo vas obiskal rdeči petelin. Slej ko prej se je kaj od tega tudi zgodilo.

Znala pa je tudi odganjati uroke, zato so bili vaščani

previdno prijazni z njo, posebno kadar so jo povabili.

Preden se je Cugljeva Morimenta odpravila h krčmarju, se je skrbno pripravila. V bisago je položila tri stvari. Na dno je dala železen nož, skovan iz žebļjev, ki jih je na-pulila na sedmih pokopališčih iz sedmih sedem let starih lesenih križev. Nož je skovala sama in je imel konico kot iglo. Ko ga je kalila, je v vodo natresla tri ščepce v prah zdobljenih kačjih zob. Nato je v bisago položila veliko svečo. Naredila jo je iz voska nedogorelih sveč, ki ga je nabrala na otroških grobovih. Nazadnje je dala v bisago še trebušasto lončeno posodo, na vrhu stisnjeno v kratek vrat, da se je dala zamašiti. To posodo, v katero je nameravala ujeti uroke, je še posebno skrbno položila, kajti narejena je bila iz gline, nakopane za pokopališkim zidom, žgana pa v ognju iz treh vrst lesa na "b": brezovega, brinovega in bukovega.

Iz brezovega zato, ker pri gorenju joka kot mlada deklica. Pri žganju si je glina ta jok zapomnila in ga ponavlja kadarkoli kdo s sredincem leve roke potrka po posodi. Uroki imajo ta zvok najraje, zato kar sami pohitijo v posodo, ko ga zaslišijo.

Iz brinjevega lesa zato, ker pri gorenju oddaja tako omamen vonj, da celo uroke omami. Tudi tega si je glina zapomnila in ga oddaja, kadar jo kdo boža.

Iz bukovega zato, ker je trd in daje veliko moč. Pri žganju je glina posrkala to moč in posoda ne bi popustila, če-tudi bi se ujeti uroki kdaj prebudili iz omame in se hoteli osvoboditi.

Tako opremljena je stopila v sobo, v kateri je ležal uročeni krčmar. Brez besed je najprej postavila svečo na posteljno končnico za krčmarjevo glavo, jo prižgala in zagrnila zaveso na oknu. Bolnik se za to ni zmenil in je še naprej buljil v ogledalo, čeprav je od trenutka, ko je Cugljeva Morimenta prižgala svečo, začela njegova podoba v ogledalu čudno migotati, da je bilo videti samo še cekinasta metuljeva krila. Morimenta se je obrnila proti vzhodu in se devetkrat priklonila. Nato je pokleknila in začela napol peti, napol govoriti, enkrat z visokim, drugič z nizkim glasom:

Črno sonce, bela noč,
prosimo te za pomoč,
prosimo te za pomoč,
črno sonce, bela noč.

Kar telo sedaj mori,
naj se izcedi v kri,

naj se izcedi v kri,
kar telo sedaj mori.

Iz bisage je vzela posodo in jo podstavila pod krčmarjevo srčno roko.

Iz gline za zidom
zgneten je vrč,
v ognju treh lesov
sprijel se je v krč.

Pograbila je nož, ga vzdignila visoko nad glavo in se z njim trikrat zavrtela. Medtem je zamolklo pojoče govorila:

Iz križevih žebeljev
je nož narejen,
v prahu mu kačjem
je vrh ukaljen.

Potem je nož nastavila na krčmarjevo roko tam, kjer je bila podstavljena posoda.

Črno sonce, bela noč,
pridi zdaj nam na pomoč,
pridi zdaj nam na pomoč,
črno sonce, bela noč.

Kar v krvi se redi,
naj iz nje se izcedi,
naj iz nje se izcedi,
kar v krvi se redi.

S konico noža je predrļa žilo na roki. Nekaj časa je čakala, toda vbodnina je ostala suha. Niti ene same kaplje krvi! Hitro je pospravila nož in posodo, svečo pa kar pustila in zbežala ven.

Na drugi strani vrat jo je prestregla krčmarica.

“Kaj?”

“Nič!”

“Nič?”

“Tvojemu možu ni pomoči!”

“Ni pomoči?”

“V njegovih žilah ni krvi!”

“Ni krvi?”

“Smrtni greh jo je popil!”

Takrat je iz krčmarjeve sobe zahreščalo kot iz groba:

“Žena!”

Cugljeva Morimenta je to izkoristila in se urno pobrala. Ko je prestopila prag, je trikrat pljunila, enkrat nazaj, enkrat naprej in enkrat naravnost v tla. Krčmarica pa je korajžno stopila, kamor jo je klical možev glas.

“Pokliči župana in vaške veljake!”

Ko so prišli, je na posteljni končnici za krčmarjevo glavo še vedno gorela sveča. Možje so obstopili posteljo in čakali, da je krčmar spregovoril.

“Povedati vam moram, da je mešetar umrl v moji krčmi. Pijanega Krojačka in mrtvega mešetarja sem v samokolnici sam odpeljal v Krojačkovo hišo.”

Potem je krčmar dolgo molčal. Nekajkrat je odprl usta, vendar je iz notranjosti samo zagrgalo, kot bi se iz pregrelega kotla izcejala brozga na žerjavico. Krčmarjeva žena je tedaj opazila, da je iz ogledala priplahutal metulj in postajal vedno večji. Opazila je tudi, da ima krila narejena

iz zlatih, srebrnih in bakrenih kovancev, ki so ob vsakem zamahu bolj zacvenketali in grozili, da se ne bodo ustavili. V strahu je moža poklicala po imenu. Odzval se je s čistim in odločnim glasom:

“In oropal sem mrtvega mešetarja. Denar je zakopan na vrtu.”

Takrat se je plamen na sveči vzpel tako visoko proti stropu, da se je pretrgal in ugasnil. Nekdo je hitro razgrnil zaveso in odprl okno. Svetloba se je prekopicnila v prostor in možje so si pomeli oči, kot bi se zbudili iz težkega sna. Metulj, ki ga je videla samo krčmarjeva žena, se je skrčil v metuljčka in lahkokrilo kot razposajeni svat odplesal v dan. Tudi krčmarjeve oči ga niso videle, čeprav so še dolgo gledale za njim, dokler jih ni neka roka zaprla.

* * *

V tem času je Krojačkova žena s sinkom Nenadejem begala po širnem svetu, iz kraja v kraj. Ljudje niso radi sprejemali na prenočišče in hrano žensko z grbavim otrokom, ki se brez moža potepa po svetu. Tudi njeni zgodbi niso kaj dosti verjeli. Ve se, ha, ha! kako ženska stakne otroka, so govorili. In tudi grbavost je kazen božja! Ti kar pripoveduj to zgodbico tistim, ki so tako neumni, da ji

bodo verjeli. No, za nočoj naj vama bo, jutri pa se poberita! Še nesrečo nam nakopljeta nad hišo!

Če je potem uspela pregovoriti gospodinjo, da ji je dovolila pomagati pri kakšnem opraviilu, si je s pridnimi rokami hitro prislužila zaupanje in tudi fantka niso več tako postrani gledali, posebno še, ker je bil bister, da le kaj, če je le dobil priložnost, da je to lahko pokazal.

Včasih je že kazalo, da sta našla streho, ki bi lahko postala njun dom. Tedaj je sinko nepričakovano vprašal:

“Mama, ali ne bova šla nikoli več k očetu?”

To je mamo in sinka spet pognalo v potja in brezpotja. In tako sedem let.

Nekega poletnega jutra, ki je kar pokalo od barv in je sonce že navsezgodaj začelo priganjati klasje v zorenje, sta se prebudila na obronku gozda. Naselje pod njima je še spalo.

“Mama, ali nisva že bila tukaj?”

“Sinko, tukaj si se rodil. Tisto je bila naša hiša.”

“Mama, morda je še vedno naša hiša.”

Spustila sta se med hiše.

Že prvi človek ju je spoznal. Ljudje so bili prijazni z njima in kot bi jih pekla vest, so ju vabili v svoje domove. Stara krčmarica pa ju je kar prijela pod pazduhi in odpeljala. V krčmi jima je povedala vso žalostno zgodbo. Povedala je tudi, da je dala vse krčmarjevo premoženje zapisati na Nenadejevo ime in da bo tudi njeno premoženje po njeni smrti dobil Nenadej.

“To pa ne!” je dejala mama.

“To pa ja!” je bila odločna krčmarica. “Vem, da to ne more popraviti preteklosti, lahko pa pomaga razhoditi prihodnost.”

Nekaj časa so molčali.

“In kaj se je zgodilo z mojim možem?”

Težko je izpraskala te besede iz sebe. Predolgo so bile tam priraščene in sedaj se je z vsako izluščilo še nekaj umrlih sanj. In ni hujše bolečine, kot je pepel umrlih sanj.

“Tega ne ve nihče,” je odgovorila krčmarica. “Vsaka sled za njim se je izgubila.”

“Eh, mama,” je čez čas vzpodbudno rekel Nenadej, “pojdiva ga čakati v našo hišo!”

Nekaj pa je bilo le dobrega v tem sedemletnem iskanju miru, je pomislila mama. Tako srčen in pameten fant je postal njen Nenadej, da mu ni enakega. Kadar se je

nabralo največ črnih oblakov, je znal priklicati sonce. In kako je znal z rastlinami! Na tisoče jih je poznal. Iz njih je pripravljajl zdravilne napitke in mazila. Marsikateremu človeku je pomagal, marsikatero žival je rešil nadloge. Če se bo sedaj njuna begava pot ustalila, bo gotovo hitro dobil med ljudmi toliko zaupanja, da bosta oba lahko mirno živela.

“Le kako si prišel do tega znanja?” ga je nekoč vprašala. “Sama ti ga nisem mogla dati, učiteljev nisi imel, samo od sebe pa znanje ne pride, če si še tako bister!”

“Boš verjela, če ti povem po pravici?”

“Tebi vse verjamem!”

“No, mama, včasih tudi kaj drugače povem, kot je v resnici, ampak tokrat mi le verjemi. Učene prijatelje imam.”

„Vse tvoje prijatelje poznam.”

„Toda ne teh, ker so nevidni.”

“Nenadej! Nikar si spet ne izmisli pravljiice samo zato, da bi me razveselil!”

“Ni pravljiica! Res imam take prijatelje. Sam zase jih imenujem Mokronožci. Zato, ker imajo vedno mokre noge. To vem, ker puščajo za seboj odtise podplatov. Pridejo, pokramljajo z menoj, mi kaj koristnega povejo in pokažejo ali postavijo kakšno uganko, da potem cele dneve tuhtam. Ko sem bil še bolj majhen, so se tudi igrali z mano. Ti si takrat delala na kakšni njivi ali v svinjaku ali pometala po tuji hiši ali prala posodo. Sploh ti ne morem povedati, kako dobri škratje so. In pametni! O zdravilnih zeliščih pa vejo prav vse!”

Mama je poslušala in poslušala in zraven razmišljala in razmišljala.

Nekako je že moral priti do svojega znanja, je nazadnje zaključila.

“Kako praviš, da je ime tem tvojim nevidnim škratom?”

“Mokronožci.”

Mama je tedaj pokleknila in razširila roke, kot bi hotela objeti vso dobroto tega sveta. Po licih so ji polzele biserne solze, ko je zašepetala:

“Hvala, dobri škratje Mokronožci, ostanite še naprej z Nenadejem. Z nama.”

Tega se je s hvaležnostjo spomnila, ko je po sedmih letih počasi stopala z otrokovo dlanjo v svoji proti hiši. Bo še lahko postala dom?

* * *

Ko so se ljudje razbežali z Gavžen hriba, se je izpod vislic pobral tudi Krojaček. Nekaj časa je hodil, ne da bi vedel kam. Noč, ki ga je prijazno vzela v objem, je kmalu postala tako gosta, da se je moral ustaviti. Usedel se je,

naslonil glavo na kolena in zaspal.

Zjutraj je začel razmišljati.

Korak za korakom je prehodil preteklost. Od prvih dni, ki jih je spomin dosegel, do tretje vrvi. Grizel se je zaradi črnih stopinj, tudi svetle je opazal. Proti večeru je potegnil črto, kot jo potegne trgovec pod množico številčk, ki jih je treba sešteti.

“Pravzaprav bi bilo res bolje, če bi visel na Gavžen hribu,” si je na koncu rekel. “Že zaradi gorja, ki sem ga prizadejal sinku in ženi. Prav sta imela, da sta zbežala od mene. Le zakaj bi živela s pijancem! Še bolje bi storila, če bi me napodila!”

Naenkrat se mu je zazdelo čudno, da mu tega ni nihče nikoli očital. Kadar se je napil, so se ga ljudje začeli izogibati. Niso več naročali oblek. Niso ga več vabili v družbo. Niso se več smejali njegovim šalam. V gostilni so mu raje naročili kozarec žganja, da le ne bi prisedel. Tudi na sodišču niso tega omenili! Kot da trpinčenje žene in otroka ni greh! Na sodišču so mu hoteli samo na vsak način dopovedati, da je utopil in oropal mešetarja. Vendar se tega ni mogel spomniti. Spomnil se je samo do trenutka, preden je zaspal. In takrat je bil mešetar še živ. Tudi sodniki niso imeli nobenega pravega dokaza. Ko so zaslišali krčmarja, je ta rekel, da sta z mešetarjem odšla usodne noči objeta iz gostilne in da sta bila nalita do mere in čez, saj da sta popila kar triindvajset poličkov vina.

“Koliko drži poliček?”

“Pol litra.”

Več pa krčmar ni vedel povedati. Ja, še to, da je imel pokojni tisti večer zelo debelo mošnjo. To lahko takoj še enkrat priseže, kajti mošnjo in denar v njej je vsaj triindvaj-

setkrat videl.

Potem so mu spet in spet dopovedovali, da je utopil mešetarja, še bolj pa jih je skrbelo, kam je skrnil denar.

Vse je bilo v temi, zato je bil raje ves čas tiho. Tudi kasneje, ko je bil v ječi sam s štirimi stenami, mišmi in podganami, je bil tiho. Kričati je začel le, kadar so se med žive glodalce začele mešati bele miške iz nekega drugega sveta. Takrat ga je vedno spodneslo in dolgo se je valjal po tleh. Zvijalo ga je kot usnje v ognju in zelena pena mu je silila na usta. Zdelo se mu je, da bi ga en sam požirek žganja rešil vseh peklenskih muk. Ko je prišel k sebi in so bele miške izginile, je spet molčal. Tudi ko so ga obsodili in tudi ko so ga vklenjenega peljali skozi domači kraj, je molčal. Še potem je molčal, ko se je na Gavžen hribu vrv tretjič pretrgala in je vsa tista sejmarska množica z rabljem in uradniki vred vreščaje odbežljala s prizorišča.

Nekaj čudnega pa je vendarle, je razmišljal naslonjen na kolena sredi neznanega gozda. Slišal je že, da kdaj kakšna vrv ni vzdržala teže nesrečnika, toda da bi se kar trikrat pretrgala, to je vseeno preveč za naključje! In če dobro pomisli, se mu celo zazdi, da je šla v tretje vrv na dvoje, še preden je rabelj spodmaknil podstavek pod njegovimi nogami! Kot bi jo prerezala nevidna roka! Tudi roke mu je neka nevidna moč osvobodila iz okovov. Seveda! Že pri prvem padcu! Drugače ne bi mogel sam pobrati podstavka in se spet postaviti nanj. Ali niso, mu je v pramenih prodiralo v meglen spomin, ali niso po tistem lesenem podstavku, po stopnicah in celo po navpičnem tramu vislic ves čas stopicale neke stopinje? Samo mokre stopinje brez nog in teles. Ampak to že ne more biti res! To se mu je gotovo bledlo od strahu!

Kakorkoli že, živ je, čudežno živ in s tem življenjem mora od tega trenutka naprej nekaj koristnega početi!

Tako je sklenil.

Seveda je vedel, da nazaj v svoji rojstni kraj ne more. Tam ga imajo za morilca in roparja, pa čeprav tega ne more nihče dokazati. Žal tudi sam ne more dokazati nasprotnega. Naprej bo šel. Daleč stran, kjer ga nihče ne pozna. Še brado si bo pustil rasti, da se bo tudi obraz spremenil. Morda bo kje srečal ženo in Nenadeja. Odpuščanja ju bo prosil in začeli bodo znova.

Tokrat je bil v to prepričan!

Pa ni bilo tako enostavno. Ljudje niso preveč radi pustili v hišo bradača, ki se je ponujal, da bi jim pokrpal nogavice, perilo ali pa celo novo obleko naredil. Kako, če še svojega orodja nima in roke se mu tresejo kot mlinško sito! Kasneje, ko si je s prihranjenim denarjem uredil videz in nakupil orodje, je bilo lažje. Tudi roke so se mu nehale tresti, da je vtaknil nit skozi iglino uho kot pred dawnimi leti. Vrnil se je tudi občutek za lepo.

Le veselje se ni vrnilo.

“Ej, krojač,” ga je včasih povabil kak gospodar, ko je pred ogledalom pomerjal obleko, “ne drži se tako čemer-no, saj nisi ježa požrl! Pojdi z nami! Kak liter ga bomo podrli, kakšno razdrli, se deklet nagledali in dušo spro-stili!”

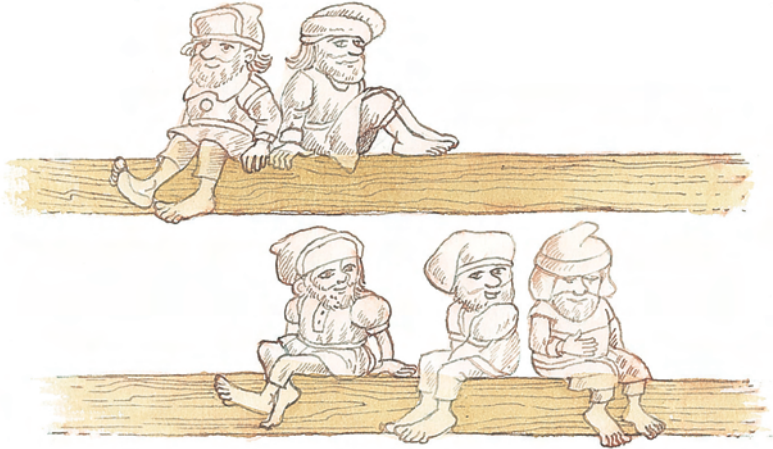
“Saj bi, gospodar, saj bi, vendar me ravno zdajle strašansko daje želodec,” se je hitro izgovoril in se močno zavijačil v pasu. Tako je vsakokrat prepričal sam sebe in druge. Ej, kolikokrat se je moral tako ali na kakšen drugačen način prepričati! Posebno težko je bilo, kadar ga je obiskala žalost. Usedla se mu je za vrat in se kot jezdec v galopu nagnila naprej, da mu je lahko puhala v grlo. Takrat je postal tako žejen, da si včasih ni vedel več pomagati. Če je usta zaprl, ga je žalost prijela za nos, da je žeja postala še bolj neznosna, hkrati pa se je na mizi, na oknu, ob ležišču, pač nekje pri roki, skoraj vedno znašla polna steklenica vina in se mu ponujala. Opazil pa je, da so se v bližini steklenice skoraj vedno odtiskavale tudi mokre stopinje.

„Spet imam privide!” je takrat zajokal Krojaček in če je le mogel, je stekel v gozd ali čez polje. To je vedno pomagalo. Morda tudi zato, ker je na koncu vsakega teka vedno ujel misel o Nenadeju in ženi in jo nežno oblikoval v sanje.

Tako je hodil iz kraja v kraj, delal, varčeval denar in vsak dan bolj vroče upal, da bo nekje srečal svoja dva. Morda ju bo srečal na poti skozi gozd, ko bosta ravno nabirala jagode. Prišel jima bo za hrbet in rekel: “Tu sem! Ne iščita me med jagodami!” Še raje pa bi ju srečal na polju, kjer je pšenica in je mak in so metulji in je sonce. Zagledali bi se čez zlato morje, spustili vse iz rok in zaplaval drug proti drugemu.

Včasih si je srečanja tako močno zaželel, da je stekel z razširjenimi rokami in šele ko je objem ostal prazen, se je privid razblinil v bolečino.

Dolgo tako. Sedem let tako.

Neko noč se mu je sanjalo, da so ga obiskali čudno nevidni škratje. Videl jih je in ne. Pravzaprav jih je videl nevidne. Sedeli in čepeli so po rantah na kozolcu in ga nadvse resno gledali v oči z nevidno vidnimi očmi. Skoraj kot sodniki, ki so ga poslali na Gavžen hrib. Potem je eden od škratov rekel:

“Poslušaj, Krojaček. Mislimo, da si spet našel sebe. Poberi svoje škarje in igle in se odpravi domov. Doma boš našel tisto, kar iščeš.”

“Domov ne smem!” je kar streslo Krojačka. “Tam me imajo za najhujšega razbojnika!”

“Resnica je prišla na dan. Nisi ubijalec in tudi ropar ne! Mi to vemo ves čas, zato smo te tudi rešili na Gavžen hribu.”

Takrat je Krojaček skočil pokonci, da se je štirikrat prekopicnil po senu in malo je manjkalo, da ni telebnil s kozolca.

“Kdo pa ste vi?” je že popolnoma buden vprašal.

“Mi smo, ha, ha, ha ... Tvoj Nenadej nam pravi Mokronožci.”

“Vi veste, kje ...”

“Odpravi se domov, Krojaček. Svita se. Tri tedne boš potreboval do cilja, če boš pridno hodil.”

Potem je Krojaček čisto razločno slišal copotanje po senu in tudi videl, kako se je seno pod nevidnimi nogami udiral. Vse živo jih je moralo biti, teh ... kako že?... Mokronožcev.

Popolnoma zmeden je obsedel.

“Krojaček, mislim, da se ti je začelo blesti!” se je začel pogovarjati s seboj.

“Morda res,” si je odgovarjal, “ampak prav razločno sem videl, da se je seno udiral pod stopali.”

“Od prevračanja se ti je zavrtelo v glavi!”

“Pri prevračanju sem se šele popolnoma predramil. Za tisto prej, ko so sedeli na rantah, bi še rekel, da sem sanjal, potem pa sem bil popolnoma buden.”

“Ampak, pomisli vendar, saj si odrasel človek! Škratje so samo še v pravljicah!”

“Hm, hm ...”

Tedaj je Krojaček zagledal svoje čevlje, kako kar sami korakajo proti cesti. Levi čevelj, desni čevelj, hop, hop.

To pa niso več šale.

Pograbil je svoje stvari in jo ucvrl za čevlji, saj bi mu še ušli, kakor so resno zastavili korak.

Po treh tednih hitenja je Krojaček zajel sapo pred domačo vasjo. Sonce si je ravnokar umilo noge v večerni rosi in zlezlo spat za zahodne hribe. Hudo ga je stisnilo v grlu, skoraj bolj kot pred leti na Gavžen hribu, le da je tokrat prihajal stisk od znotraj. Toda koraka ni ustavil. Tudi zato ne, ker je čutil - čeprav ni nikogar videl - da ga spremljajo nevidne oči nevidnih škratov. Pravzaprav so mu ves čas usmerjali korak. Na vsakem križišču je vedel za pravo smer in veliko bližnjic so noge kar same poiskale. Še za nahrbtnik se ni moral tako presneto truditi kot sicer. V njem je vsakokrat našel kak košček kruha, slanine, glavico čebule ali pa sočno jabolko.

Sedaj je bil tu. Sredi trga. V domači hiši se je ravnokar prižgala luč. Hudo ga je stisnilo pri srcu. Ni upal potrkat, čeprav je s skrčenim prstom že poljubil vrata. Odločil se je, da bo najprej malo poizvedel, kakšen poslušek pobral. Kdo ve, kakšni ljudje so v hiši!

Zavil je v krčmo. Krčmarica ga ni prepoznala.

“Rad bi kaj malega za pod zob. In čez noč bi ostal.”

“Klobaso in kruh lahko dobite, prenočišč pa ne oddajamo, odkar se je moj mož odselil med pokojnike.”

“Da je umrl?”

“Dobro leto po tistem, ko so nedolžnega Krojačka odpeljali na Gavžen hrib.”

“Nedolžnega Krojačka?”

“Gospod je pa iz daljnjih krajev, če ne ve za to hudo

usodo.”

“Res sem. Usoda me pa vseeno zanima.”

“Gospod, ne zamerite, vam bo zjutraj kdo drug vse razložil. Meni je ob tej zgodbi preveč hudo. Sob res ne oddajam več, lahko pa prespite na seniku, če se vam ne zdi za malo.”

Med večerjo mu je vseeno povedala, da se je žena ti-ste-ga nesrečnega krojača vrnila. Sinek tudi. Kaj sinek! Že kar pravi fant je, saj ima dvanajst let! Malo je sicer plah, ker misli, da vsi buljijo samo v njegovo nesrečno grbo. V resnici pa normalni ljudje njegove grbe sploh ne opazijo!

“Kaj pa je kriv, če je bila narava pri njem malo nero-dna? Mu je pa drugje več dala! V obraz je lep kot angel. In pameten! Kako je pameten, gospod popotnik! Tako briht-nega otroka še nisem srečala, čeravno nisem od vče-ranj. Kaj boste pa spili, gospod popotnik?”

“En velik kozarec vode.”

“Vode?”

“Ja. Je kaj narobe?”

“V vsem svojem veku, ki sem ga preživela v gostilni, še nisem doživela, da bi odrasel dedec naročil kozarec vode. Nikar me ne razumite napak, ampak voda res ni v navadi! Prinesem vam jo z vsem spoštovanjem! Na koncu koncev je voda res najbolj zdrava pijača in če vam to pove krčma-rica, je še dvakrat bolj res.”

“Kaj pa tisti fant, Nenadej, počne takega, da ste tako navdušeni nad njim?” je popotnik vzpodbujal krčmarico, saj je vsaka beseda o fantu posadila rožico v njegovem srcu.

“Kaj dela? Kar hočete! Najbolj pa mu gre od rok zdra-vilstvo. Dober mesec je naokoli, kar sta se z mamó vrnila,

pa je že za celo lekarno zdravilnih zelišč nabral. Ljudje smo se že kar navadili, da hodimo k njemu. Za vsako bolezen ima rožico, cvetek, listič ali koreninico. Mene že od moževe smrti, Bog mu grehe odpusti, daje pri srcu. Pa mi je fantič iz sedemnajstih rožic čajček namešal. Poglejte me! Bi rekli, da nosim sedem križev? Veste, le smeje se Nenadej premalo. Tako strašansko resne in otožne oči ima, da se ti mora zasmiliti. Morda pogreša očeta?”

Krojaček je spal kot že dolgo ne. Krčmarica se je šele sredi dopoldneva spomnila nanj in ga šla buditi.

V krčmi je bilo nekaj domačinov, ki so radovedno premerili Krojačka, ko je vstopil. Nihče ga ni prepoznal.

“Kaj se nam ne bi pridružil pri pijači?” so ga povabili k mizi.

“Že nekaj časa sem skregan z vinskim škratom!”

“Tudi taki so,” je pomodroval eden.

Ko so tako kramljali, se je na cesti pred krčmo ustavila poštna kočija. Iz hiše na drugi strani ceste sta pritekla ženska in grbav deček.

“Saj res,” se je spomnil eden od gostov v gostilni, “danes gre Nenadej preizkušat srečo h gosposki.”

“Če ne zamerite moji radovednosti, mi lahko poveste, za kaj gre?” je nestrpno vprašal Krojaček.

“Naš graščak je dal vsej okolici vedeti, da na gradu potrebujejo novega upravljalca grajskih zakladov, ker je prejšnji umrl. Vsi, ki imajo željo to postati, morajo danes opoldne priti na grad. Tam bodo tekmovali v reševanju ugank in kdor bo zmagal, bo dobil službo.”

“To je pa tako zanimivo,” je rekel Krojaček, “da ne bom odpotoval naprej, dokler ne zvem, kako se je fant odrezal.”

“Ali ga poznate?” je vprašal nekdo.

“Ne, samo krčmarica mi je sinoči toliko lepega povedala o njem, da se mi zdi, kot bi ga poznal.”

“Saj je res dober fant. Škoda, da se še njegov oče od kod ne vrne! Jaz sem prepričan, da je še živ, pa se ne upa vrniti.”

“Zakaj bi se ne upal?” je Krojaček previdno zastavil vprašanje.

“Takole je bilo. V tej krčmi sta se na semanji dan zapila mešetar in Krojaček. Krojaček do nezavesti, mešetar do mrtvega. Krčmar je potem oba s samokolnico zvozil v Krojačkovo hišo, tistole, ki jo vidite čez cesto. Še prej pa je mešetarja oropal. Vse to je priznal šele na smrtni postelji, ko mu je coprnica Cugljeva Morimenta vrezala v žilo tak strup, da ni mogel več držati skrivnosti.

“Saj ni res,” se je vmešal eden domačinov, “Miromenta sploh ni prišla do njegove krvi, ker se mu je že prej posušila!”

“Kakorkoli že, krčmar je za oba prepozno priznal. Krojačka so že poprej obsodili in pripeljali na Gavžen hrib. Tam se je vrv trikrat pretrgala. Dvakrat se je ubogi Krojaček pobral. Nihče pa ni videl, kaj je bilo z njim v tretje. Takrat smo namreč vsi zbežali s hriba. Šele čez kak teden so si prvi upali tja. Vendar ni bilo kaj videti. Še vislice so izginile.”

“To je pa res žalostna zgodba,” je rekel Krojaček in ni dosti manjkalo, da bi se izdal.

“Ja, ja. Krojaček si res ni zaslužil take usode, čeprav je bil zadnje leto že popolnoma zapit. Celo žena in otrok sta mu ušla.”

Dan je počasi mineval in proti večeru se je pred krčmo spet ustavil poštarški voz. Radovednost je vse goste pognala iz gostilne, pa tudi drugih se je nabralo.

“Kako si se odrezal?”

„Kar pogovorite se,“ je pohitela mama. „Večerja se ne bo sama skuhala!”

“Kaj dobrega skuhaš, mama. Lačen sem za tri. Kaj ste me že vprašali?”

„Kako si se odrezal na gradu?”

„Odlično in zanič,“ je odgovoril Nenadej.

“Malo manj zapleteno povej, če hočeš, da bomo razumeli.”

“Z mamó sva prišla na grad. Tam je bilo že toliko učernih glav, da me je postalo pošteno strah. Tako pametno so se pogovarjali, da sem komajda sledil pogovoru. Potem je prišel graščak s svojim spremstvom. Eden izmed njih je vsakega posebej vprašal, kdo je. Mene je preskočil in z mamó sva mu komaj dopovedla, da se tudi jaz potegujem za službo. Uganko je potem zastavil grajski modrijan Laharnar. Jaz sem jo kar hitro rešil.”

“Bravo! Bravo!” so vzklikali in ploskali ljudje. “To je res dobro! Kaj je pa zanič?”

“Zanič je pa to, da mi službe kljub temu niso dali. Rekli so, naj pridem čez kakih štirideset let, ker da takih zakladov ne morejo zaupati smrkavcu. Rekli so sicer ‘takemu nedoraslemu mladeniču’, ampak jaz vem, da jih niso motila moja leta, temveč moja grba.”

Vsem je postalo čudno nerodno in zelo so se oddahnilo, ko se je oglasil bradati popotnik:

“Da si smrkavec, je res. Da zaradi tega taka služba ni zate, je tudi res. Še zbolel bi od samega dolgočasja.

Da imaš grbo, je tudi res. Pa kaj, vsak ima kakšno grbo! Enim zraste znotraj, drugim zunaj. In če se ti ljubi, poglej v oči tem ljudem okrog sebe. Misliš, da zdrav pogled res opazi tvojo grbo? Daj no mir! V srce te gleda. V srce in v roke!”

“Prav govori!” so potrdili ljudje. “Naše besede govori!”

“Veliko plemenitosti je v vaših besedah, gospod. Zapomnil sem si jih. Ko bom malodušen, bom pil iz njih. Mi lahko zaupate, kdo ste, če nisem preveč predrzen?”

Niti trenutek ni pomišljal Krojaček. Sedem let je čakal na to vprašanje. Že je odprl usta, ko se je začelo dogajati nekaj tako čudnega, da je pozabil na besede in se je krčmarica vsaj petkrat prekrižala, potem pa se sesedla na stol. Nekateri gostje so se začeli praskati za ušesi, kot bi pričakovali, da se bo od tam kaj pametnega odkrnilo in bodo potem takoj vse razumeli, trije ali štirje pa so se smejali, da so komaj kaj videli skozi solze. Le Nenadej je mirno, čeprav napeto opazoval.

Dogajanje je bilo zelo podobno predstavi v marionetnem gledališču. Najprej se je stol, privezan na nevidne vrvice, Krojačku podstavil pod zadnjico, da je moral sestiti. Z ene mize je potem kar sam planil prt, zaplapolal proti Krojačku in se mu zavezal okrog vratu. Nato se je kak meter visoko prikazala britev in na grozo vseh začela skakljati proti Krojačku. Krčmarica, ki jo je prva opazila, je tako presunljivo zacvilila, da je vse obstalo: praskanje za ušesi, smeh, besede in vsi obrazi. Obstala je tudi britev. Nekaj časa se je nervozno odpirala in zapirala in se pri tem obračala v smer, od koder je priskakljala, kot bi čakala na pomoč. Skozi vrata se je tedaj prizibal lonček z milom, takoj za njim pa še pravi pravcati brivski čopič.

Prehitela sta britev in že med potjo začela sodelovati, da se je v lončku razkošno zapenilo. Naenkrat je čopič švignil proti Krojačkovim ustom, ki so še vedno odprta čakala na besede. Prizor je v prostor vrnil veselje, ki je trajalo, dokler Krojaček ni bil obrit. Takrat se je spet vse umaknilo tišini, dokler ni Nenadej veselo kot zbujeni vrabček poletel v objem:

„Očka!”

„Kaj takega!” so potem ljudje zmajevali z glavami. „Če ne bi videli, ne bi verjeli!”

„Eh, ti Mokronožci!” sta se smejala Nenadej in Krojaček.

„In pravita, čopič s peno pa najprej v usta!” se je še vedno zabavala mama, ko sta ji morala doma že sedemnajstič ali pa sedemindvajsetič pripovedovati o britju v krčmi.

Potem ko je že nekaj časa preteklo in ko je Krojaček spet neutrudno delal tako čudovite obleke, da so se moške spet vsako nedeljo na novo zaljubljali v svoje žene, je nekega dne prišel na obisk sam trški župan.

“Izvolite naprej, gospod župan. Bova umerila novo obleko?”

“Prav rad. Ampak danes prihajam z uradno prošnjo k tvojemu sinu.”

“Takoj ga pokličem, gospod župan. Z mamo, se pravi: z mojo ženo, odmerjata rastlinice za čajne mešanice. Saj veste, zima bo vsak čas tu in z njo prehladi, trganja po udih, kašljanje ... Pa kaj bi vam pravil, saj sami najboljše veste!”

“Prihajam uradno,” je potem trški župan povedal tudi Nenadeju. “Morda se ti bo čudno zdelo, toda vsi bi silno radi izvedeli, kako je potekalo takrat izpraševanje na gradu.”

“Ali nisem tega že povedal?”

“Seveda si, ampak mi bi radi vedeli za vse podrobnosti. Veš, salamensko smo vsi ponosni nate in prav radi bi vedeli, kakšna je bila tista uganka, ki si jo samo ti razvozlal.”

“Veste kaj, gospod župan,” je predlagal Nenadej, “naredimo veliko zabavo in zastavimo uganko vsem tržanom. Tistemu, ki jo bo rešil ...”

“... bom jaz naredil obleko zastonj,” je priložil Krojaček.

Pod večer, ko se je delo utrudilo, so se zbrali pod lipo pri trškem vodnjaku. Nenadej je stopil na kamnito mizo, da so ga bolje slišali:

“Lepo se mi zdi, da smo vsi za take zabave, čeprav

za mojega očka to ne bo zabava, saj bo moral čisto zares narediti obleko tistemu, ki bo uganko rešil.”

“Bravo, Krojaček!” so bili navdušeni.

“Torej, ko sem bil takrat na preizkušnji, je pred nas stopil glavni grajski modrec, sam plemeniti gospod Laharnar. Zviška nas je pogledal in rekel: KLATENJE OREHOV. To je bilo vse. Tudi danes je to vse.”

Ljudje so se nasmejali.

“Prav, Nenadej. Sedaj pa zastavi še uganko.”

“Saj sem. Uganka je KLATENJE OREHOV. Do jutri zvečer imate čas. Dobimo se spet tukaj.”

In so se dobili.

“Ugibali smo in ugibali, uganili smo samo to, da KLATENJE OREHOV sploh ne more biti uganka. Klatenje orehov je pač klatenje orehov. Vzameš lato in tolčeš po orehih, dokler ne padejo.”

“Ali lahko jaz odgovorim?” se je oglasila Nenadejeva mama.

“Seveda lahko,” je povabil Nenadej.

“Ne velja!” so se ostro uprli nekateri. “To je vendar tvoja mama. Ti si ji vse povedal!”

“Ničesar ji nisem povedal!” je zatrdil Nenadej.

“Če tako rečeš, ti verjamemo,” je rekel trški župan. “Naj pove, saj ima vse pravice, čeprav je tvoja mama. Pa tudi tržanka je, a ne?!”

Vsi so se strinjali.

“Rešitev je ZLATO.”

Sedaj se je šele zapletlo, kajti ko so se tržani temu odgovoru do solz nasmejali, se je oglasil Nenadej.

“Čisto prav, mama.”

“A takooooo...?” ni verjela množica.

“Kaj pa praviš ti?” je župan vprašal Krojačka.

“Jaz nič ne pravim. Jaz bom samo šival obleko.”

“Ampak veš kaj, gospa Krojačkova, tako lahko pa spet ne bo šlo! Najprej boš razložila, kako si do te rešitve prišla!”

“Čisto preprosto res ni bilo,” je rekla zmagovalka. “Najprej sem si dopovedala, da grajski modrijan Laharnar ni kar tako vrgel ravno ta stavek med kandidate. Potem sem začela razmišljati, kaj bi sama vprašala tiste, ki so se javili, da bi varovali grajsko zakladnico. Gotovo bi jih vprašala, ali vedo, kaj je shranjeno v zakladnici. Odgovorili bi: zlato. Toda kaj ima zlato skupnega s klatenjem orehov? Zdelo se mi je, da prav nobene. Potem sem se začela spraševati takole:

“Zakaj klatimo orehe?”

“Da bi dol padli,” so odgovorili ljudje.

“S čim klatimo orehe?”

“Z lato!”

“Kako ste rekli?”

“Z laaatooooo!”

“Tako je! Zdaj pa še ‘Z’ prilepите na ‘LATO’.”

“ZLATO!”

“Prmejlavdanfiks, kako je to preprosto!” je vzkliknil župan in požel buren aplavz množice. “Krojaček, zdaj pa sešij zmagovalki najlepšo obleko! Kdo ti je pa kriv, da imaš tako pametno ženo!”

Ljudje so se zadovoljno razšli in še dolgo kramljali po domovih, kako je potem vse preprosto. Potem, ko veš.

Edino Krojaček se je doma naredil močno zaskrbljenega.

“Jehata, jehata! In to ravno sedaj, ko imam največ dela!”

“Saj se tako ne mudi,” ga je potolažila žena. Da bo obleka narejena le do druge jeseni, vmes bom tako in tako morala nositi kaj bolj ohlapnega.”

“Kaj praviš?” ni dobro slišal Krojaček.

“Oče, mama pravi, da bo nekaj časa morala nositi bolj široke obleke,” se je namuznil Nenadej. “Samo nikanar mi ne recita, da zaradi štorcklje!”

Kazalo

Šuštarček stran 5

Krojaček stran 71

K ROJSTVU KNJIGE SO PRISPEVALI

OPTIK LAH, Prušnikova ulica 54, Ljubljana

TRIMO d.d., Prijatljeva cesta 12, Trebnje

OPTIMA ŠENTRUPERT d.o.o., PEKARNA IN MLIN , Bistrica 25, Šentrupert

DOREMA d.o.o, Gubčeva cesta 6, Mokronog

DEU PETER DEU s.p., Stari trg 3, Mokronog

TOM OBLAZINJENO POHIŠTVO d.o.o., Stari trg 36, Mokronog

MESARSTVO CVETAN d.o.o., Stari trg 23, Mokronog

TERCA d.o.o. ŠENTRUPERT, Šentrupert 124

UNITPLAST d.o.o., Obrtna cona 16, Semič

MOJCA VOVK s.p., Velika Loka 11

CVETLIČARNA BARBARA, Stari trg 31, Mokronog

PLASTA d.o.o. , Šentrupert 35

ELEKTRO LJUBLJANA d.d. , Slovenska cesta 58, Ljubljana

AVTOBUSNI PREVOZI MRGOLE JOŽEF s.p., Telče 19 A, Tržišče

in

KRAJEVNA SKUPNOST MOKRONOG

OBČINA TREBNJE

TRSTENKA s.p. MOKRONOG

KUD MAJOLIKA UNIKATA MOKRONOG

Avtor še posebej hvaležno sega v roko ženi Duški, Marku Kapusu, Janezu Gregorčiču, Darki Tancer Kajnih, Jelki Godec Schmidt in Darinki Knapič

STANE PEČEK
ŠUŠTARČEK, KROJAČEK IN MOKRONOŽCI

narisala in oblikovala
JELKA GODEC SCHMIDT

lektoriral
IVAN GREGORČIČ

izdal in založil
STUDIO 5 MIRNA

pripravila in natisnila
MARGINALIJA

Mokronog 2003

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-93-34

PEČEK, Stane

Šuštarček, krojaček in Mokronožci / Stane Peček ; narisala Jelka
Godec Schmidt. - Mirna : Studio 5, 2003

ISBN 961-91224-0-2

127315200

